

Mlaš tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 44

CELOVEC, DNE 4. NOVEMBRA 1965

CENA 2.— SILINGA

Krekov lik včeraj in danes

(Ob 100-letnici rojstva J. Ev. Kreka)

Evropski narodi so po francoski revoluciji v letu 1789 in po drugih evropskih prevratih v letih 1830 in 1848 menili, da se je politika iz rok privilegiranih slojev prenesla v roke ljudskih množic. Poprej so vladali absolutistični kralji in cesarji skupno s plemstvom, po teh revolucijah pa so zlasti pripadniki meščanskega sloja pričakovali, da bodo oni vodili Evropo in s tem ves svet. Ponekod jim je uspelo uvesti tako zvane liberalne režime, drugod pa se je stari režim ohranjal, dasi se je v vodstvo politike vrival tudi že delavski razred zaradi silnega razmaha industrije. Čas je naglo drvel naprej, saj je že leta 1849 izšel Marxov in Engelsov komunistični manifest. Delavstvo je zajelo močno strokovno gibanje; za svobodo delavskih združenj so se ponekod razvemale revolucionarne borbe in so v prvih desetletjih našega stoletja n. pr. praznike 1. maja spremljali hudi krvavi izgredi.

Lahko se reče, da je v našo dobo zadržala politika s širokimi in visoko napetimi jadrni. Liberalizem in socializem sta trdila, da bo Evropa morala sprejeti njuna načela.

Liberalci so svoje organizacije držali na površju z nacionalnimi gesli, skromnimi prireditvami po čitalnicah in sokoških telovadnicah. Socialisti so uvažali strokovna društva, dajali poudarek revolucionarni borbi s strogo določenimi socialnimi in političnimi zahtevami; niti eni niti drugi pa niso znali zajeti problematike slovenstva v njegovi celoti. Dasi je bil čas res zelo politično prepojen, se Krek dela med našim ljudstvom ni lotil prvenstveno s političnim delom; politične organizacijske oblike so bile na višku in torej na koncu dolge dobe priprav. Prvo je bilo, da slovensko ljudstvo duhovno pripravi na veliko dobo, ki je prinašala toliko in tako usodnih političnih odločitev.

Ze med študijem na Dunaju je opozarjal zlasti na vzgojno, ljudsko prosvetno delo ne samo doma, ampak tudi med slovenskimi izseljenci v Nemčiji in drugod. Dasi so delavci v Nemčiji morali skupno z nemškimi tovariši na boj za strokovna združenja in osnovne socialne pravice, je Krek med njimi najbolj ponavljal potrebo po notranji, duhovni pripravi za spopad z vsemi težavami. Tiste čase je sicer že pisal dela socialne vsebine, toda največ pozornosti je polagal na delo v prosvetnih domovih, pisal je povesti za ljudstvo in igre za ljudske odre.

Kmalu je moral sicer res globlje v organiziranje katoliškega delavstva; ustanavljal jim je organizacije za strokovno in socialno medsebojno pomoč, kmečko ljudstvo je zavaroval pred potresi z ustanavljanjem hranilnic in zadrug, toda vse to je veljalo najprej utrjevanju slovenskega človeka na njegovi zemlji, to se pravi uveljavitvi in ustalitvi slovenstva kot celote.

Najprej mora postati slovenski človek gospodar — notranje in zunanje — vsega slovenstva, postavljeni morajo biti temelji za pravo slovenstvo in ko bo to opravljeno, bo narod kot celota mogel varno delati vse, kar je politika terjala v obrambi vseh in slehernih interesov slovenstva.

Torej: dasi je bil čas že zelo politično oblikovan, je Krek ves v politiki v parlamentu in deželnem zboru polagal najprej temelje za kulturno, socialno in idejno izobrazbo vsega naroda.

Kako je imel prav, se je pokazalo v kasnejših desetletjih...

Ce bi danes ob stoletnici na polju socialne in politične delavnosti sodili njegovo tako in naše sedanje delo, bi morali reči, da je bil Krek že tedaj med Slovenci najbolj aktualen in bi nam njegovi zgledi morali biti v nauk še danes.

R. J.

Francija in Rusija proti ZDA

Obe državi odklanjata jedrsko oborožitev Nemčije in vojno v Vietnamu

Pet dni je bil francoski zunanji minister Couve de Murville na uradnem obisku v Moskvi. V torek pa se je ta zopet vrnil v Pariz. Pri pogovorih, ki jih je vodil francoski zunanji minister Couve de Murville s sovjetskimi državnim predsednikom Mikojanom, ministrskim predsednikom Kosi-ginom, zunanjim ministrom Gromikom in z vodjo komunistične partije Brežnjevom, so si bili v dveh glavnih vprašanih popolnoma edini: Francija in Sovjetska zveza nasprotujeta multilateralni (večstranski) jedrski oborožitvi Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO) in sta s tem v zvezi tudi proti atomski oborožitvi Zahodne Nemčije. Pariz in Moskva sta nadalje tudi za mirno poravnavo v Vietnamu.

Ti v prav prijateljskem in razumevajočem ozračju potekajoči francosko-sovjetski pogovori so samo nadaljevanje letos s Poljsko započete vzhodne diplomatske ofenzive Francije. Rusi so s povabilom francoskega predsednika de Gaulle pot-

rdili to ofenzivo kot zaželeno. De Gaulle je povabil namreč leta 1960 že bivši sovjetski ministrski predsednik Hruščov. To vprašanje pa bo pravzaprav še aktualno, če bo de Gaulle 5. decembra pri volitvah za državnega predsednika kandidiral in ponovno izvoljen.

Pariz se ne bo udeležil sej NATO

Zadržanje Sovjetske zveze preprečiti vsako oborožitev Zahodne Nemčije z jedrskim orožjem, je bilo sedaj potrjeno s privoljenjem Francije ob priliki obiska zunanjega ministra Couve de Murville. Kakor poročajo iz Pariza, se Francija ne bo udeležila za 29. november sklicane posebne konference obrambnih ministrov Organizacije severnoatlantskega pakta. Kot razlog navaja Francija načrt multilateralne jedrske oborožitve NATO, ki ga zastopajo Združene države Amerike in pa vprašanje udeležbe članic pakta pri atomski oborožitvi.

Afro-azijska konferenca odpovedana

Spor med Moskvo in Pekingom je privedel do preložitve konference

Afro-azijski vrh, ki so ga sklicali za 5. november v Alžiru, so morali že drugič preložiti na nedoločen čas. Vzrok preložitve konference je spor med Sovjetsko zvezo in rdečo Kitajsko.

Kakor znano je Peking postavil pogoje za sklicanje konference 5. novembra: na njej naj bi obsodili Združene države Amerike, dalje naj bi izključili Sovjetsko zvezo od konference. Ker pa rdeča Kitajska ni prodrla z njenimi zahtevami pri afro-azijskih deželah, je enostavno odpovedala udeležbo na konferenci. S tem je Peking vnesel spor naravnost med afro-azijske države.

Na konferenci zunanjih ministrov afriških in azijskih držav, ki so prišli v Alžir, da pripravijo vse potrebno za vrhunske sestanke državnih poglavarjev obeh celin, se

je od 47 držav izreklo 41 za udeležbo Sovjetske zveze.

Po večdnevni vročih razpravah za ku-lisami konference, so se zunanji ministri zedinili, da ponovno odpovedo alžirski vrh za nedoločen čas, da ne bi postala cepitev znotraj afro-azijske državne skupine preveč očita. Vsa zastopstva so si bila enotna v tem, da bi bila vrhunska konferenca v sedanjem položaju brez haska, ker bi s tem samo zaostрила različnost mnenj in bi na konferenci ne prišlo nikdar do enotnega pojmovanja.

Pod temi pogoji so zato sklenili preložitve alžirskega vrha. Nekateri zunanji ministri so imeli celo resne pomisleke in so izjavili, da je malo upanja, da bi prišlo v bodoče vobče do sklicanja vrhunske konference afriških in azijskih dežel.

Kmečka gospodarska zveza

VABILO

na občni zbor v četrtek, 11. novembra 1965 ob 14. uri popoldne v mali dvorani
Mohorjevega doma v Celovcu

Spored:

1. Pozdrav in otvoritev,
2. „Kmetija ali farma“, ref. dr. Vinko Zwitter,
3. „O moderni živinoreji z vidika živinozdravnika“, ref. dr. M. Dumpelnik,
4. Poslovno in blagajniško poročilo,
5. Volitve novega odbora,
6. Slučajnosti.

Zaupniki zveze in vsi, ki se zanimajo za vprašanja modernega gospodarstva, iskreno vabljeni!

Za osrednji odbor

dr. Vinko Zwitter, tajnik;

Fric Kummer, predsednik.

Letalski napadi v Vietnamu

Ameriški reaktivni lovci in bombniki nadaljujejo z bombardiranjem severnovietnamskih raketnih oporišč. Tako je izjavil ameriški vojaški predstavnik v Saigonu. Skupina 45 ameriški bombnikov je v nedeljo bombardirala tri severnovietnamska raketna oporišča 56 kilometrov severno-vzhodno od Hanoja. Ameriška letala so na letela na silno močno protiletalsko obram-

bo. Pri tem je bilo sestreljeno eno letalo. Ameriški vojaški predstavnik je dejal, da so raketna oporišča odkrili, medtem ko so letala bombardirala neki most, oddaljen 60 kilometrov od severnovietnamskega glavnega mesta Hanoja. Raketna oporišča so letala napadla istočasno in napad je trajal dvajset minut. Vojaški predstavnik je trdil, da so vsa tri oporišča močno poškodovali, most pa so popolnoma porušili.

Iz vietnamskega bojišča tudi poročajo,

Oljnata hidravlična stiskalnica (preša)

je začela obratovati. Prevzamem vsako količino oljnatih semen.

Štefan Pörtsch

(pd. Bidrih)

RINKOLE PRI PLIBERKU

Kandler dr. Klaus in minister dr. Schleiner čestitata

Avstrijski kancler dr. Josef Klaus in minister dr. Karl Schleiner sta izrekla dr. Valentinu Inzku k ponovni izvolitvi za predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev iskrene čestitke.

Dr. Inzko pri deželnem glavarju

V četrtek, dne 28. oktobra 1965, je bil v svoji funkciji kot ponovno izvoljeni predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev sprejet od koroškega deželnega glavarja Sime dr. Valentin Inzko. Ob tej priliki je dr. Inzko poudaril, da ocenjuje Narodni svet dosedanje zadržanje deželnega glavarja v manjšinskih zadevah pozitivno. Dejal je, da bo Narodni svet podprl tudi v bodoče vsa stremjenja za dobro sožitje obeh narodov v deželi. Dr. Inzko se je zahvalil deželnemu glavarju za njegovo zadržanje ob priliki praznovanj 10. oktobra ter je v tej zvezi poudaril, da bi morala pri teh praznovanjih priti vsepovsod do izraza ideja sožitja.

Glede načina realizacije člena 7 je dr. Inzko izjavil, da smatra Narodni svet pot, ki jo je ubrala zvezna vlada z rednimi kontakti predstavnikov manjšine in zastopniki vlade kot pravilno. Prosil je deželnega glavarja tudi za naprej za vso podporo in razumevanje.

Europäische Volksgruppen gegen die Minderheitenfeststellung

Bei der in der Zeit v. 14. bis 17. Oktober 1965 in Graz stattgefundenen Zentralausschussung der Föderalistischen Union europäischer Volksgruppen wurde an die österreichische Bundesregierung folgendes Schreiben gerichtet:

„Der Zentralausschuss der Föderalistischen Union europäischer Volksgruppen (F. U. E. V.) stellt mit Befriedigung fest, daß die österreichische Bundesregierung die Realisierung des Artikels 7 des österreichischen Staatsvertrages in Zusammenarbeit mit der Minderheit anstrebt. Die bisher auf diesem Wege erreichten Ergebnisse auf Grund der im Bundesministerium für Auswärtige Angelegenheiten geführten Gespräche mit den Vertretern der Kärntner Slowenen berechtigen zur Annahme, daß man auch die noch offenen Fragen im Geiste der Zusammenarbeit einer positiven Regelung zuführen werde.“

Gleichzeitig dankt der Zentralausschuss der F. U. E. V. der österreichischen Bundesregierung dafür, daß die bisherigen Regelungen, die sich aus den Verpflichtungen des österreichischen Staatsvertrages ergeben, nicht auf der Grundlage einer Minderheitenfeststellung erfolgt sind. Er ersucht die österreichische Regierung auch in Zukunft von einer Minderheitenfeststellung als Voraussetzung für die Realisierung des Artikels 7 Abstand zu nehmen, da sie keine Gewähr für eine gerechte Verwirklichung der Minderheitenschutzbestimmungen in sich birgt.“

da so bili te dni novi spopadi med Vietkong gverilci in ameriški vojaškimi enotami, posebno na področju Plei Me. Na ozemlju ameriškega oporišča Da Nang pa so vietnamski uporniki razbili z mino eno ameriško vozilo. Ze tretji dan zaporedoma so prekalili vse dopuste ameriškim vojakom na tem področju.

V Saigonu je bila 1. novembra vojaška parada ob drugi obletnici padca Diemove diktature. Ob tej priliki je govoril predsednik vlade, ki je trdil, da čaka Vietkong gverilce hud poraz. Takoj nato pa je opozoril, da južnovietnamska vojska ne sme spati na lovorjevih vencih.

Politični teden

Po svetu . . .

ZDRUŽENI NARODI PRAZNOVALI 20. OBLETNICO

Organizacija združenih narodov v New Yorku je 24. oktobra svečano proslavila 20-letnico svoje ustanovne listine za mir in sodelovanje. Glavni tajnik svetovne organizacije je ob tej priložnosti izjavil, da bi želel, da bi ustanovno listino dejansko uporabljale vse dežele za vodilo v resničnosti 20. stoletja.

„Ustanovna listina je to lahko, če bodo države v svoji politiki bolj upoštevale današnjo resničnost kot tisto iz preteklosti,“ je dejal glavni tajnik U Thant v dvorani glavne skupščine Organizacije združenih narodov, kjer so na dan 20. obletnice izvedli posebno zborni kompozicijo znane glasbenika Benjamina Britna „Glasovi za današnjost“. Angleški komponist Benjamin Britten je to skladbo napisal na čast 20. obletnice svetovne organizacije in so jo hkrati prvič izvedli na sedežu Organizacije združenih narodov, v Londonu, Zenevi, Parizu in Moskvi.

Glavni tajnik svetovne organizacije U Thant je v svoji poslanici ob dnevu Združenih narodov dejal, da je „nevarnost vojne, ki je v resnici nevarnost uničenja, še zmerom med nami,“ da pa obstajajo velike možnosti za zagotovitev miru. Po njegovih besedah vojna nevarnost še zmerom narašča, ko „nekateri med nami, prežeti z motivi kratkovidnih interesov, fanatizmom ali ozkim nacionalizmom ignorirajo (prezirajo) imperativno potrebo, da bi preudarili odločitve in akcije, ki so naperjene proti dobrobiti vsega človeštva.“

U Thant je za pogoje uresničenja miru navedel porast strahu pred vojno in mržnjo do vojne po vsem svetu, splošen sporazum, da nobena dežela ne sme gospodovati drugi, in možnosti za zvišanje življenjske ravni, razvoja znanosti in sistema Organizacije združenih narodov.

Ko je opozoril, da ima pet držav jedrsko orožje in da ga utegne nekaj držav še dobiti, je glavni tajnik U Thant dejal, da se je zdaj treba bolj kot kdaj prej sporazumeti o razorožitvi ali vsaj o tem, da ne bodo širili atomskega orožja.

Predsednik letošnjega zasedanja glavne skupščine Organizacije združenih narodov, italijanski zunanji minister Fanfani, ki je zbolel, je ob prazniku te svetovne organizacije poslal sporočilo iz bolnišnice. V sporočilu pravi predsednik glavne skupščine OZN Fanfani, da je človeštvo po zaslugi tehničnega razvoja in navdihovanja narodov zagledalo svet enotnosti, ki si je v preteklosti ni bilo mogoče zamisliti.

KONFERENCA AFRISKIH DEŽEL V GANI

Pretekli teden se je končalo v Akri, glavnem mestu afriške države Gane, tretje redno zasedanje voditeljev držav in vlad afriških dežel, članic Organizacije afriške enotnosti (OAE).

Na konferenco so prišli državniki iz 28 od 36 neodvisnih afriških držav. Poleg tega so bili na konferenci navzoči tudi predstavniki osvobodilnih gibanj iz Mozambika, Angole, francoske Somalije, portugalske Gvineje ter Južne Rodezije.

Konferenca, ki je trajala pet dni, se je bavila predvsem z vprašanjem afriške enotnosti, boja proti imperializmu in neokolonializmu, dalje z vprašanjem Južne Rodezije ter črnske izolacije v Južni Afriki. Nadalje so na konferenci razpravljali o razorožitvi v svetu, vojni v Vietnami in indijsko-pakistanskem sporu. Gana je na konferenci znova predlagala ustanovitev vseafriške zveze s svojo skupščino, ki naj bi jo sestavljali voditelji držav.

Glavni tajnik Organizacije združenih narodov U Thant je poslal udeležencem konference v Akri poslanico, v kateri je poudarjeno, da ima vsaka dežela, velika ali majhna, kakor tudi vsak državnik, svojo odgovornost, ki se ji ne more izogniti. Napor afriških držav po neodvisnosti uživa skoraj splošno simpatijo in podporo, kar so zlasti priznali pristojni organi Organizacije združenih narodov.

Udeležencem konference sta poslala pozdravni brzojavki tudi ameriški predsednik Johnson in italijanski predsednik Saragat.

NOVA VLADA V ZAHODNI NEMCIJI

Zahodnonemškemu kanclerju prof. Ludwigu Erhardu se je po večdnevni razgo-

vorih vendarle posrečilo sestaviti novo vlado. V tej ni posebnih sprememb, niti v zunanjem niti v obrambnem in drugih ministrstvih, v katerem so v glavnem ostali politiki od prej, kakor je bilo tudi pričakovati.

Zunanji minister Schröder, zaradi katerega se je pravzaprav razvnela najsrditejša borba, je ostal na svojem mestu. Tudi liberalci (FDP) Mende je dobil svoj resor kot minister za vsenemška vprašanja nazaj. Voditelj bavarske krščansko-socialne stranke Strauß ni prišel v Erhardovo vlado, pač pa je njegova stranka dobila ministra več.

Erhardova krščansko-demokratska stranka (CDU) ima 11 ministrov, krščanski socialci (CSU) so dobili pet resorjev, Mendel jeva svobodna demokratska stranka (FDP) pa štiri ministrska mesta. Erhardova stranka je še nadalje obdržala dve najvažnejši ministrski mesti, in sicer: zunanje ministristvo za obrambo.

DIKTATURA V BRAZILIJ

Brazilski predsednik Castelo Branco je v sredo minulega tedna sporočil po radiu, da je sprejel izredne ukrepe in z dekretom razglasil spremembe ustave, ki jih je zahteval in ki jih kongres ni hotel odobriti.

Predsednik Castelo Branco je izjavil, da je hotel zagotoviti trajnost revolucionarnega režima in je še dodal, da je vlada odločena osvoboditi Brazilijo korupcije in prevrata.

. . . in pri nas v Avstriji

DRŽAVNI PRAZNIK „ROJEN“ POD NESREČNO ZVEZDO?

Prvi avstrijski narodni oziroma državni praznik — 26. oktober — je za nami. Odmevi v načinu njegovega praznovanja (letos prvič!) so med narodom, bodisi v javnosti, časopisju ali v radiu, kaj različni. Že dejstvo samo, da je bil osnutek zakona o njegovem praznovanju na dnevnem redu v parlamentu in zveznem svetu šele zadnji dan, t. j. 25. oktobra, se sliči nekam čudno, vključno temu da je bil predlog o njem ta dan enoglasno odobren. Saj je vsakemu znano, da so posvetovanja o tem tekla že mesece dolgo, pečat veljavnosti pa je dobil na listnico šele zadnji dan, in to povrh še od prehodne vlade oz. parlamenta.

Veliko negodovanja je med narodom povzročil tudi različen način praznovanja. Nerazumljivo je, da ni bil dela prost za vse delojemalce, temveč le za nekatere (v glavnem za javne nameščenice), kot da sta v državi dve različni vrsti zaposlenih: eni zaslužijo, da so oproščeni dela, drugi pa ne. Letos je to še tembolj zato čudno izzvenelo, ker smo ga praznovali prvič in ker je njegov temelj položen na dogodke, ki so se odvijali na ta dan (26. okt.) pred desetimi leti. Zato so v javnosti tudi z deljenim odobravanjem vzeli na znanje izjave in navodila vrhovnih vladnih osebnosti, češ da ni toliko važno, da li je tak dan dela prost ali ne, ampak da naj se ga vsak skuša dostojno spominjati njegovega pomena, in da naj vodstva podjetij kot tudi ostali delodajalci nudijo uslužbencem priložnost, da ob kratki prekinitvi dela prisostvujejo televizijskemu prenosu slavnostne seje vlade in parlamenta; po možnosti (!) naj se tudi potrudijo, da tudi sami s kakšno krajšo proslavo poudarijo pomen tega narodnega praznika.

Kritike zaradi tega je bilo v teh dneh več kot dovolj. Tako je n. pr. 26. oktobra v neki radijski oddaji z Dunaja bilo poudarjeno, da tako polovičarsko praznovanje edinega avstrijskega državnega praznika nikakor ni utemeljeno in da se s tem smešimo pred vsem svetom; kajti ni menda države, ki ne bi svojega državnega praznika res dostojno obhajala.

Hkrati pa se že slišijo glasovi, da bo to do prihodnjega leta urejeno, da bo za vse dela prost in ne samo za uradništvo, kot je bilo letos, kajti sicer bo tudi drugo leto „sprehajalec“ celovskega radia lahko pripomnil, da obhajamo „narodni delovni dan“, ne pa praznik!

DOMOLJUBNOST LE BOLJ NA USTIH?!

V zvezi s praznovanjem 26. oktobra je bil izdan tudi poziv, naj bodo na javnih kot tudi na zasebnih poslopih razobešene zastave; tudi škofijski ordinariat je dal navodila, da naj istotako po cerkvah ta dan

Izredni ukrepi bodo veljali do 15. marca 1967. Med drugim določa dekret, da bo predsednik republike izvolil prihodnje leto kongres. Predsednik lahko razglasi obsedno stanje. „Ustavni akt“ (tako se namreč imenujejo ukrepi predsednika) določa tudi, da bo predsednik republike lahko odredil odvzem državljskih pravic za devet let političnim osebnostim in bo lahko drastično omejil svobodo tistim, ki so glede tega že prizadeti od leta 1964 dalje; med temi je tudi bivši predsednik Kubiček.

Predsednik republike lahko razpusti parlament v primeru potrebe in odredi obsedno stanje. Poleg tega ima kongres rok trideset dni, da z absolutno večino odobri vsak nadaljnji ukrep, ki bi mu ga predložila izvršna oblast.

Velikega pomena je tudi ukrep, ki daje kongresu in ne ljudstvu nalogo izvoliti predsednika republike. Brazilski predsednik Castelo Branco, ki ne more biti ponovno izvoljen, je pooblaščen, da določi datum za imenovanje novega predsednika. Vse politične stranke so začasno prepovedane. Poleg tega bo Castelo Branco lahko razveljavil mandat vsakemu funkcionarju, ki je izvoljen, medtem, ko bo s povečanjem števila članov vrhovnega sodišča od 11 na 16 lahko neposredno imenoval drugih pet sodnikov. V nekaterih okoliščinah predsednik lahko tudi spremeni ustavo.

Predsedniške volitve v Braziliji bi morale biti oktobra 1966. Tako so sklenili po lanskih dogodkih, ker bi sicer na podlagi ustave morali novega predsednika imenovati oktobra letos. Z novimi ukrepi pa se odreja, da bo predsednik Castelo Branco odločil datum, kdaj naj parlament izvoli predsednika brazilske republike.

Čimbolj dostojno obhajajo in da bo v stolnici v Celovcu slovesna služba božja ta dan zvečer.

Kar neprijetno pa je človeka dirnilo, ko je 26. oktobra (bivši „dan avstrijske zastave“) hodil po celovških ulicah in videl, koliko hiš je brez vsake zastave. Se bolj neprijetno in obžalovanja vredno pa je učinkovalo dejstvo, da so se tako rekoč vsi javni in politični funkcionarji — brez razlike na svojo politično polbarvanost — vprav „odlikovali“ s svojo odsotnostjo zvečer pri slovesni sv. maši v stolnici; a tudi drugih odraslih vernikov je bilo bolj malo. To žalostno spričevalo o pomanjkanju prave ljubezni do domovine je temeljito ožigosel regens celovskega bogoslovja dr. Illwitzer naslednjo nedeljo na praznik Krstusa Kralja po dopoldanski slovesni sv. maši in poudaril, da je za vsakogar rešilen le pravi, dejanski katolicizem, ne pa samo gola pripadnost tej ali oni stranki kot tudi ne prazno govorjenje in hvalisanje!

KDO IMA PRAV IN KDO NE?

Kot smo že zadnjič poročali, je nedavni odstop avstrijske vlade v glavnem povzročil nesporazum obeh vladnih strank okoli sestave državnega proračuna 1966, in sicer naj bi bili socialisti povzročitelji vladne krize, češ da niso hoteli pristati na nobeno novo obremenitev srednje in manj premožnih plasti naroda.

Sedaj pa iz dneva v dan beremo in slišimo očitke enih in drugih: finančni minister (ÖVP) je izjavil, da v njegovem končnem osnutku državnega proračuna 1966 ni predvideno nikakoli novo povišanje kakršnih koli davkov ali dajatev in da se je ljudska stranka kot že ves čas tudi tokrat prizadevala najti složno sožitje in pot sodelovanja s socialisti. Zato je torej njihovo sumničenje netočno in brez poudarila.

Glavne socialistične osebnosti v vladi in parlamentu pa trdijo, da na predlog novega državnega proračuna zato niso mogli pristati, ker je bila „SPÖ proti vsakršni novi obremenitvi prebivalstva in da nikakor ne more zagovarjati proračuna, ki povzroča dvig cen“. Nadalje so med proračunsko debato padli z njihove strani očitki, češ da je obrambno ministristvo izdalo skoraj pol milijarde šillingov v inozemstvu za zastarelo in deloma predrago kupljeno orožje. Hkrati predlagajo, da naj bodo vojaške dobave izvršene prvenstveno doma — od tuzemskih tvrdk.

No, zdaj si jih pa oglejte — te naše politike! Ali res smatrajo vse volivce za nekoliko omejene, da se jim upajo „servirati“ vse mogoče bajke? Saj je tako rekoč že kar smešno ali, bolje rečeno, žalostno, ko vidimo, da vsaka politična skupina išče le svoje koristi in prednosti — na račun ubogega davkoplačevalca. Čemu le vedno toliko lepih

SLOVENC

doma in po svetu

In memoriam kaplana Rudolfa Cukjati

V svojem rojstnem kraju Šmihelu pri Novem mestu je 15. oktobra umrl v 48. letu starosti kaplan Rudolf Cukjati.

Leta 1944 je prišel po sili razmer na Koroško, kjer si je služil svoj kruh kot inozemski težak. Po drugi svetovni vojni je končal gimnazijske študije na begunski slovenski gimnaziji v Spittalu ob Dravi. Nato se je izselil v Kanado, kjer je moral zopet težko delati, če je hotel živeti. Vendar pa je našel še toliko prostega časa, da je tega izrabil za študij teologije. Leta 1960 je bil njegov najsrečnejši dan, ko je zapel v Vancouverju v Kanadi na primiciji svojo prvo sveto mašo. Toda te sreče ni dolgo užival. Kmalu je težko zbolel. Podal se je na zdravljenje v svojo rodno domovino Slovenijo. V tem težkem telesnem trpljenju mu je bila edina tolažba to, da je smel biti v krogu svojih dragih domačih. Sedaj ga je Pravični odpoklical iz te, zanj zares v dvojni meri trpljenja polne solzne doline k sebi.

Naj mu bo lahka sveta domača zemljica!

Katehetske tečaje

so imeli v vseh treh slovenskih škofijah. Vsak tečaj je trajal dva dni. Za gorško-koprsko administracijo je bil v Vipavi, za ljubljansko nadškofijo v Ljubljani, za mariborsko pa v Mariboru. Udeležba duhovnikov je bila povsod prav dobra. V Ljubljani je bilo nad sto udeležencev. Referati so bili povsod isti, in sicer: dr. Ruch, Zgodovina katehetskega gibanja na Slovenskem; A. Smerkolj, Aktualni problemi današnje kateheze; Bertonec, Katehizacija v 1. in 2. razredu osnovne šole; A. Medlikovec, Katehizacija v 3., 4. in 5. letniku; dr. Dermota, Psihološka situacija pubertetnikov; Fr. Bole, Vzgojni prijemci za mladostnike v puberteti; Fr. Godnič, Psihološke in socialne ambientne osnove katehizacije predšolske mladine; Fr. Lasbacher, Krščanski starši in katehizacija predšolskih otrok.

Verski obredi med Benečani v slovenščini

Videmska nadškofija je pred kratkim izdala odredbo, po kateri so odslej dovoljeni obredi v slovenščini v vseh farah nadškofije, kjer bivajo Slovenci.

Znano je, da v Beneški Sloveniji ni nobenih slovenskih šol in da tam poučujejo le v italijanščini, da bi se naši ljudje poitalijančili. Cerkvene oblasti so delate težavo našim duhovnikom, ki so hoteli opravljati bogoslužje v slovenskem jeziku. Proti naravni pravici našega ljudstva so celo nastopali orožniki in delali pritisk na ljudi, da zapuste svoj materinski jezik pri molitvi in v cerkvi. Slovenski izobraženci in duhovniki so naslovili na politične voditelje videmske pokrajine posebno spomenico v tej zadevi. Vse pritožbe so bile doslej brez uspeha. Končno se je za pravico Slovencev izjavil tudi kardinal Florit, po rodu Furlan. Sedaj pa so si naši ob Nadiži in Teru le pridobili pravico do pouka v materinem in očetovem jeziku. Žal se je treba tudi za pravice v cerkvi boriti in vztrajati na pravičnih zahtevah, četudi je včasih brez izgleda.

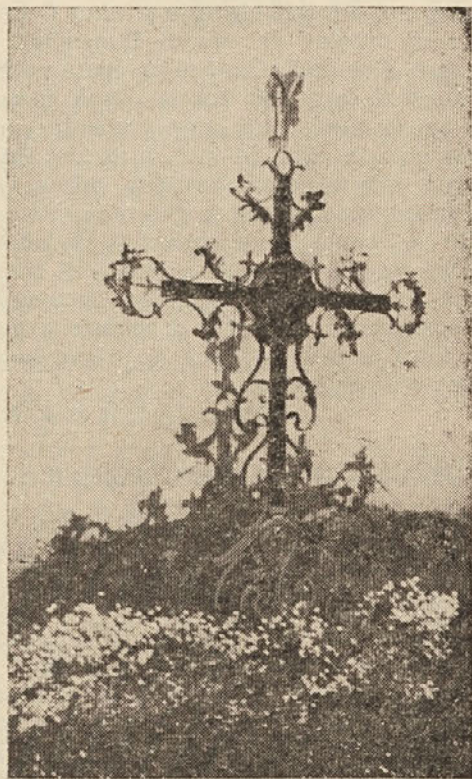
besed o splošni skrbi za blagor naroda in domovine! Saj bomo najbrž kmalu lahko rekli, da nič ne pomaga, „prati zamorca, da bi postal bel!“ Po takih političnih avanturah se naj odgovorni nikar ne čudijo, če med širokimi plastmi naroda res vedno bolj gineva zaupanje v njihovo politično dobroseltnost in skrb za javni blagor!

KAJ BO S CENAMI?

V zadnjem času se je indeks cen potrošnega blaga sicer prav malenkostno znižal, in sicer zato, ker so cene sadja in zelenjave zaradi zvišane ponudbe za malenkost padle, medtem ko so se v ostalem zopet nekoliko dvignile, kajti cene govejega in svinjskega mesa ter mesnih izdelkov so zopet narasle za 0,4 odst. Nadalje so se zvišale cene nekaterih oblačilnih predmetov.

V tej zvezi je Avstrijska delavska zveza zahtevala, da mora biti v prihodnjem državnem proračunu zagotovljeno, da se cene v 1. 1966 ne bodo še naprej dvigale, kajti njen cilj je, doseči pocenitev potrošnega blaga, in sicer na ta način, da se znižajo režijski stroški, nastali na poti blaga med proizvajalcem in potrošnikom. Kajti upoštevati moramo tudi dejstvo, da je kupna moč šilinga padla v zadnjih letih za 7 grošev in da so življenjski stroški za posamezno gospodinjstvo narasli od leta 1962 za 11,4 odstotka!

Kako je na vašem pokopališču?

Vsi omikani narodi spoštujejo svoje rajne in častijo kraj, kamor so položili trupla pokojnih. To lahko zasledujemo v zgodovini vseh starih kulturnih narodov. Oblika pokopavanja se je sicer spreminjala, toda vsi so gojili spoštovanje in ljubezen do umrlih

prednikov. Kmalu so začeli postavljati pokojnim spomenike, da bi jih tako še bolj počastili in ohranili tudi potomcem v živem spominu.

Tako je ostalo še do danes. Iz napisov diha rahločutna ljubezen otrok in vnukov do rajnih in dedov ali pa staršev do svojih otrok. Ti grobni napisi so poznejšim rodovom prav važni in zanimivi. Kajti v njih vidimo omiko, zavednost in značajnost naroda, njegove življenjske sile in spoštovanje do svojega materinega jezika. Vsak napis, ki je vklesan v kamen ali napravljen na križ ob grobu, je izraz in priča našega notranjega prepričanja in našega mišljenja. Zato dajmo našim rajnim čast z lepim domačim, to je slovenskim napisom. Zakaj bi se sramovali svojega milodonečega jezika? Zavedajmo se, da je pokopališče vizitka ali podoba župnije.

Zato imamo vsi Slovenci nalogo in odgovornost, da bodo tudi naša pokopališča lepa in dostojna. Saj bomo nekoč vsi počivali na njivi miru in čakali vstajenja od mrtvih. Kadar kdo izmed znancev umrje, imamo sočutje s prizadeto družino in izražamo svoje sožalje z molitvijo za preminulega in s pobožno udeležbo pri pogrebu. Imejmo tudi pogum, da opozorimo znance in sorodnike na lep in dostojen spomenik ali križ z domačim, slovenskim napisom. Poznejši rod bo občudoval te spomenike in priče verskega slovenskega duha ter blagega spoštovanja do rajnih.

Ne bi bilo pa pričevanje krščanskega du-

ha, če bi se hoteli s spomeniki bahati. To bi le pričalo napuh in ošabnost farizejskega dejanja. Če rajne res ljubimo in spoštujemo, jim bomo to hvalečnost in ljubezen še izkazovali preko groba v večnost. Dobra dela in molitev bosta najtolažljivejša pomoč vsem, ki so šli pred nami v večnost. Vse drugo je le nekaj za oči, ki vara in goljufa človeka za prave, neminljive vrednote. Mislimo na to ob slučajih smrti in pogrebih! Če ne veš, kaj bi napisal na grobni križ ali spomenik, vprašaj svojega dušnega pastirja, ki ti bo rad svetoval in pomagal. Saj je ravno dušni pastir odgovoren za lepoto hiše božje in njive božje v župniji.

Zopet smo obiskali gomile naših dragih. Iz večnosti nam kličejo: „Kar ste vi, smo bili mi, kar smo mi, boste vi!“ Postoj in zmoli tudi ti za dušni mir svojih prednikov. Hvaležni ti bodo v večnosti!

„Ne pozabimo Vinka Poljanca!“

„Veseli me, da ste v Celovcu natisnili Grdinovo knjigo „Po severu in jugu“, moram pa bridko obžalovati, da vse do danes še nimamo življenjepisa bivšega škocijanskega župnika Vinka Poljanca. Ne dvomim prav nič, da imamo v naših vrstah človeka, ki bi bil zmožen spisati to knjigo. Tudi sem prepričan, da še nikakor ne bi bilo tako težko, še manj pa nemogoče, zbrati med njegovimi bivšimi sosedi, sorodniki, znanci, prijatelji in farani vse potrebne podatke. Prepričan sem bil v letih 1928—1934 v njegovi fari, to smislu reševanja naše skupne naloge hkrati najbolj časten način oddolžili njemu in vsem drugim, ki so v teku let, desetletij in stoletij

tevčali in žrtvovali vse, kar človek sploh premore, zdravje, donosno službo, ves svoj razpoložljivi čas, odrekajoč se in prezirajoč vse Judežve groše, katere so jim ponujali naši sovražniki in so končno dali za blagor in dobrobit svojega naroda tudi svoje življenje. Župnik Poljanec je bil znan po vsem ozemlju Koroške, vsekakor pa daleč preko meja fare, v kateri je kdajkoli deloval. Napadali so ga nemčurji fizično, a on je bil pogumen in neustrašen, pravi ljudski duhovnik, dosleden zagovornik uresničevanja zdravih krščanskih načel in tolmač dejansko naprednih domislekov. Bil je duhovnik-junak. Slučajno sem bil v letih 1928—1934 v njegovi fari, to je župniji, in sem imel priliko osebno ga poznati. S tem v zvezi bi me zanimalo, ali je bila o njem med vojno ali po vojni, od dneva, ko je kot mučenik izdihnil svojo plemenito dušo, pa do danes v našem tisku objavljena kakšna črtica ali članek v spomin. Pa četudi je kaj takega bilo, je to zares premalo za takega vzornega rojaka duhovnika.“

F. Božič

Hans Knapertsbusch — umrl

V ponedeljek preteklega tedna je v Münchenu umrl v starosti 77 let znani dirigent Hans Knapertsbusch za posledicami oslavljenega krvnega obtoka.

Njegovo rojstno mesto Elberfeld ga je imenovalo za častnega meščana. Knapertsbusch je bil znan kot odlični dirigent Wagnerjevih oper, tako n. pr. je veljalo njegovo pojmovanje opere „Parsifal“ iz leta 1952 kot vzorna uprizoritev. Pri salzburških Slavnostnih igrar in v nastopih na Dunaju je žel kot dirigent prave triumfe (zmago-slavlja).

60-letnica Ernesta Josefa Görlicha

16. novembra 1965 bo praznoval znani pisatelj in učenjak, prof. dr. Ernst Josef Görlich, pesnik uradno priznane gradiščanske deželne himne, svoj 60. rojstni dan. Prof. dr. Görlich je postal znan z nekaterimi znanstvenimi deli na področju avstrijske in svetovne zgodovine, kakor tudi literarne in kulturne zgodovine, ne samo doma, ampak tudi v tujini.

Dr. Ernst Josef Görlich je dopisni član arheološkega društva v Atenah in Association Internationale des papyrologues en Bruxelles (izg. asociasion internacional de papirologi a(n) Brüssel = Mednarodne zveze raziskovalcev papirusa v Bruslju). Poleg tega je podaril prijateljem svojih del celo vrsto literarnih vrednot, med katerimi so posebno znani njegovi zgodovinski romani in pripovedke. Njegova dela so prevedena v razne jezike, kot n. pr.: v španščino, italijanščino, francoščino, holandsščino, finščino in v slovenščino. Odlikovan je bil tudi s tem, da ga je avstrijski PEN klub imenoval za svojega člana.

Ob obletnici njegovega rojstnega dne je pravkar izšel slavnostni časopis „Oesterreichisches Kulturwort“ (Avstrijska kulturna beseda, Wien, XXI. Anton-Anderer-Platz 2), v katerem so prispevki, ki so jih napisali: profesor Franz Theodor Csokor, bivši prosvetni minister dr. Felix Hurdas,

zvezni svetnik, univ. prof. dr. Hans Thirring, visokošolski profesor dr. Karl Lugschmayer, ministerialni svetnik dr. Karl Baschiera in mnogi drugi.

V tem slavnostnem časopisu vsi zgoraj navedeni ocenjujejo Görlichovo osebnost in njegove stvaritve.

Na čast njegovega rojstnega dne bodo pripravili nekaj slovesnosti.

Mihail Šolohov Nobelov nagrajenec

Nobelovo nagrado za književnost je dobil letos znani sovjetski pisatelj Mihail Šolohov. V sporočilu Švedske akademije znanosti sta poudarjeni umetniška moč in celost, s katerima je Šolohov v svojem epohalnem delu „Tihi Don“ upodobil del zgodovine ruskega naroda. V sporočilu je tudi rečeno, da se je Mihail Šolohov, čeprav malo pozno, zaslužno pridružil Nobelovim nagrajencem kot eden največjih pisateljev sedanjega časa. Nagrajenec se je rodil 24. maja 1905, v Vešenskiji Stanici v donskem okraju. Njegova najbolj znana dela so „Tihi Don“ (1928—1940), „Zorana ledina“ (1930, 1956), „Človekova usoda“ itd. Šolohovu bodo nagrado slovesno izročili 10. decembra v veliki koncertni dvorani v Stockholmu. Letos znaša nagrada 56.000 dolarjev.

Avstrijski knjižni teden

Pesnica in pisateljica Christine Lavant in slikar Werner Berg ob avstrijskem knjižnem tednu v Celovcu.

Dr. Theodor Veiter:

(Nadaljevanje in konec)

Völker im Volke Österreichs

Ponatis iz avstrijskega tednika „Die Furche“

Die doppelsprachigen Aufschriften auf Ortstafeln und Amtsgebäuden in Gemeinden und Dörfern mit starker Minderheit sollten angebracht werden. Was kann das Oesterreich schaden? Jedermann, vor allem auch der Ausländer, würde aber sehen, daß auch in dieser materiell vielleicht unwichtigen, ansehnsmäßig aber geradezu entscheidenden Frage Toleranz geübt und Entgegenkommen bekundet wird. In der Kärntner Schulfrage — im Burgenland gibt es auf diesem Gebiet so gut wie keine Klagen — ließe sich ohne Bruch des Elternrechts eine wesentliche Verbesserung der utraquistischen Schule nach dem burgenländischen Muster finden. Das erfordert freilich ein auch juristisches Neudurchdenken der ganzen Frage. Der Artikel 7 des Staatsvertrages müßte wenigstens bezüglich der Gerichtssprachenbestimmung self executing sein, notfalls durch ein Bundesgesetz dazu erklärt werden, um der heute hiezu divergierenden Rechtsprechung ein Ende zu bereiten. Andernfalls müßten zwei weitere Gerichtssprengel in Kärnten und eine Reihe Gerichtssprengel im Burgenland gesetzlich als zweisprachig im Sinne des heutigen Kärntner Gerichtssprachengesetzes erklärt wer-

den. Endlich müßte in geeigneter Weise die Minderheitssprache in Gemeinden wie Verwaltungsbezirken, in denen ein bestimmter Prozentsatz der Bevölkerung in der letzten Volkszählung sich in irgendeiner Variante als der Minderheitssprachgruppe zugehörig bekannte, als äußere Amtssprache zugelassen werden, wofür es nach vorherrschender Verfassungsrechtslehre eines eigenen Gesetzes bedarf. Schließlich müßten die Burgenlandkroaten eigene, von ihnen gestaltete Rundfunksendungen zugebilligt bekommen.

Die heikle Frage der Minderheitenfeststellung, zu der gewiß noch manch anderes ebenfalls heikles Problem kommt, ließe sich, wenn der Gesetzgeber tatsächlich eine amtliche Minderheitenfeststellung als notwendig für weitere Durchführungsgesetze zum Staatsvertrag ansehen sollte, lösen, wenn man dabei von der Zielsetzung ausgeht, die Volksgruppe nicht so klein wie möglich zu halten, sondern umgekehrt. Da es wie dargestellt für das staatstragende Mehrheitsvolk in Oesterreich keinerlei Gefahr bedeuten und keine Rolle spielen kann, ob in Kärnten 5, 10 oder 15 Prozent der Gesamtbevölkerung als Minderheitszugehörige ermittelt werden — mehr können es

ja nicht sein, mag man das Prinzip der objektiven Merkmale noch so großzügig anwenden — und da es auch im Burgenland nur um 10 bis ebenfalls höchstens 15 Prozent gehen kann, für ganz Oesterreich aber nur um die Frage, ob 0,8 oder höchstens 1,2 Prozent Angehörige der Volksgruppen und Sprachminderheiten gezählt werden, ist Großzügigkeit und ein echtes fördern des Nationalitätenrecht für Oesterreich keine Last, sondern müßte geradezu als eine beglückende Aufgabe im Sinne überlieferter Tradition angesehen werden.

Dabei kann man von anderen Staaten durchaus noch lernen. Als kaum überbietbar großzügig muß das finnische Nationalitätenrecht gelten, und zwar nicht nur wegen der Autonomie der Åland-Inseln mit ihrer rein schwedischen Bevölkerung⁸⁵, sondern wegen der Regelung der Minderheitsrechte der Schweden und jetzt auch der Samen (Lappen) im Binnenland. Diese Regelung ging in den letzten Jahren nicht ganz ohne Kampfsituationen ab. Die, nach Jahrzehnten erbitterten Kämpfe bis hin zu chauvinistischer Unterdrückung, 1948 von Dänemark dem Volk der Färingar auf den Färöern gewährte nationale Autonomie ist ein weiteres großartiges Beispiel, das sich übrigens in der Praxis ausgezeichnet bewährt und aus den Färingern einen Staat gegenüber absolut loyale Volksgruppe gemacht hat. Als ausgezeichnete Beispiele vorbildlicher Regelungen mit autonomen Einrichtungen der Volksgruppe in

Misch- und Streulage können die Regelungen für die Sorben in der sogenannten DDR und für die Italiener in Jugoslawien⁸⁶ auf Grund der Vereinbarungen vom 21. 1. 1965 gelten. Das deutsch-dänische Regierungsabkommen⁸⁷ hat eine volle Befriedigung an dieser sonst so kampfumtosten Volkstumsgränze geschaffen.

Zum Abschluß kann in diesem Zusammenhang nur wiederholt werden, was Bundeskanzler dr. Josef Klaus, der übrigens der erste deutsch-dänische Regierungschef war, anläßlich der Staatsvertragsfeier 1965 des Volksrates der Kärntner Slowenen (Narodni svet) am 9. Mai 1965 in Klagenfurt sagte: „Wenn man Kärnten liebt, muß man es als ganzes lieben. Bei der Durchführung der im Staatsvertrage verankerten Minderheitenbestimmungen geht es um die Erhaltung der slawischen Volksgruppen. Dazu bekennen wir uns. — Na Koroškem se stikajo trije kulturni svetovi: slovanski, germanski in romanski — Koroška naj bo Evropa v malem.“

⁸⁵ vgl. Ragnar Meinander, The status of the linguistic minorities in Finland, 22 Europa Ethnica 1965, Wien, H. 1, SS. 2 ff.

⁸⁶ Umfassende textliche Darstellung: Antonio Borme, in: „La Voce del Popolo“, Fiume Nr. 21 v. 27. 1. 1965.

⁸⁷ Genaue Darstellung bei Eberhard Jäckel, Die Schleswigfrage seit 1945. Dokumente zur Rechtsstellung der Minderheiten beiderseits der deutsch-dänischen Grenze, Frankfurt/M. und Berlin 1959.

Spomenik žrtvam nacizma

V ponedeljek, dne 1. novembra t. l., so odkrili na pokopališču v Annabichlu spomenik žrtvam za osvoboditev Avstrije ter žrtvam nacizma. V nagovorih so bile nakazane grozote, ki so jim bili izpostavljeni ne glede na vero, jezik in politično prepričanje med leti 1938 in 1945 številni Avstrijci v koncentracijskih taboriščih ter v pregnanstvu. Njim se imamo v prvi vrsti zahvaliti, da je Avstrija leta 1945 na novo zaživela. Tako žrtve teh niso bile zaman. Skromen spomenik naj nas ob vsakoletnih državnih in deželnih praznikih spominja na doprinos žrtev fašizma za obnovo Avstrije, naše skupne domovine.

Spomenik je bil zasnovan po znanem celovškem arhitektu dipl. inž. Nitschu, umetniška izdelava pa je bila poverjena koroškemu slikarju Valentinu Omanu.

Slovesnosti v Annabichlu se je udeležilo tudi močno zastopstvo koroških Slovencev.

SELE (Elektrifikacija)

K modernemu napredku spada danes tudi elektrika. V Selah je prvič posvetila električna luč pred okoli 35 leti, ko sta brata Ehrlich zgradila ob velikem ovinku ob potoku pred Hudo jamo malo elektrarno. Pozneje jo je obnovil naš vseznal Valentin Magek, končno pa jo je prevzel in bolje opremil Ludvik Uznik, pd. Pajnar. Ta centrala je včasih boljše, včasih slabše dobavila luč in pogonsko silo vasi okoli cerkve. Pa tudi nekateri posamezni posestniki so si za lastno porabo napeljali električno napravo, ki večinoma še obratujejo, tako na Kotu Albin Uznik, gostilna Male, Repovc in žagar Grabnar; na Borovnici Trkel, Pipan in Košutnik; na Šajdi Turk, Dominič Mak in Kališnik. Gospodarska potreba pa zahteva stalno zanesljivo luč in dovolj močno pogonsko silo.

Ko je bila pred nekaj leti napeljana elektrika na Bajtiše, se je začelo tudi v Selah buditi zanimanje za napeljavo KELAG-ove elektrike.

V ta namen so se ustanovila tri združenja, eno na Kotu, drugo za Borovnico in Šajdo, tretje za vas pri cerkvi. Vsem se je posrečilo zagotoviti si subvencijo (pomoč) iz javnih sredstev.

KELAG je odkupila dosedanje elektrarno, ustavila njen obrat, in napeljala iz Bajtiš električni vod na vas vsem dosedanjim odjemalcem in nekaterim drugim. V petek, 22. oktobra zvečer, je bila slovesna otvoritev te prve etape (stopnje) elektrifikacije. Po blagoslovitvi električne napeljave ob transformatorju so se zbrali zainteresirani v šoli, v družbi deželnega in okrajnega predstavnika KELAG-a, delavcev, zastopnika deželne vlade in drugih funkcionarjev k oficialni (uradni) otvoritvi. Odbor združenja je podal poročilo in obračun. Vrsto govornikov je zaključil deželni svetnik Pacher, ki je poudaril pomen elektrike ne le za gospodarstvo, marveč tudi za letoviščenje in tujski promet. Ta se bo gotovo še bolj dvignil, ko se spelje cesta čez Šajdo, ki bo vezala Železno Kaplo z Borovljami.

Središče selske občine torej že ima zanesljivo deželno elektriko. A tudi na Kotu in na drugem koncu so že pridno na delu. Tam je prevzela vsa dela družba AEG in bo napeljala verjetno končana prihodnje leto, morda že na vigred.

Sele so zadnjih 20 let res lepo napredovale. Prostrana občina je preprežena z dobrimi cestami, na Kotu je zrasla nova šola, šola na vasi pri cerkvi pa je modernizirana; imamo novo cerkev in farni dom; gradi se druga, nova občinska hiša, zdaj pa nam sveti in stroje žene še elektrika.

To niso več nekdane zakotne Sele. Kdor ne verjame, naj pride pogledat!

CELOVEC

Največja razstavna hala v Evropi

Na celovškem sejmskem prostoru gradijo tačas eno največjih sejmskih hal v Evropi z dolžino 100 metrov. Graditelj te velikanske hale je podjetje Wiesner & Hager, ki je dobilo naročilo že aprila letos.

Gradbeni stroški bodo znašali približno 15 milijonov šilingov.

V petek, 29. oktobra, sta celovski župan Hans Ausserwinkler in podžupan Rudolf Novak skupno zasadila lopato za pričetek gradnje največje sejmske lesene hale Evrope. Celovec bo torej posestnik evropskega rekorda v sejskogospodarskem oziru.

S tem se je pričela za avstrijski lesni sejem v Celovcu nova doba, je dejal v svojem otvoritvenem nagovoru predsednik sejma,

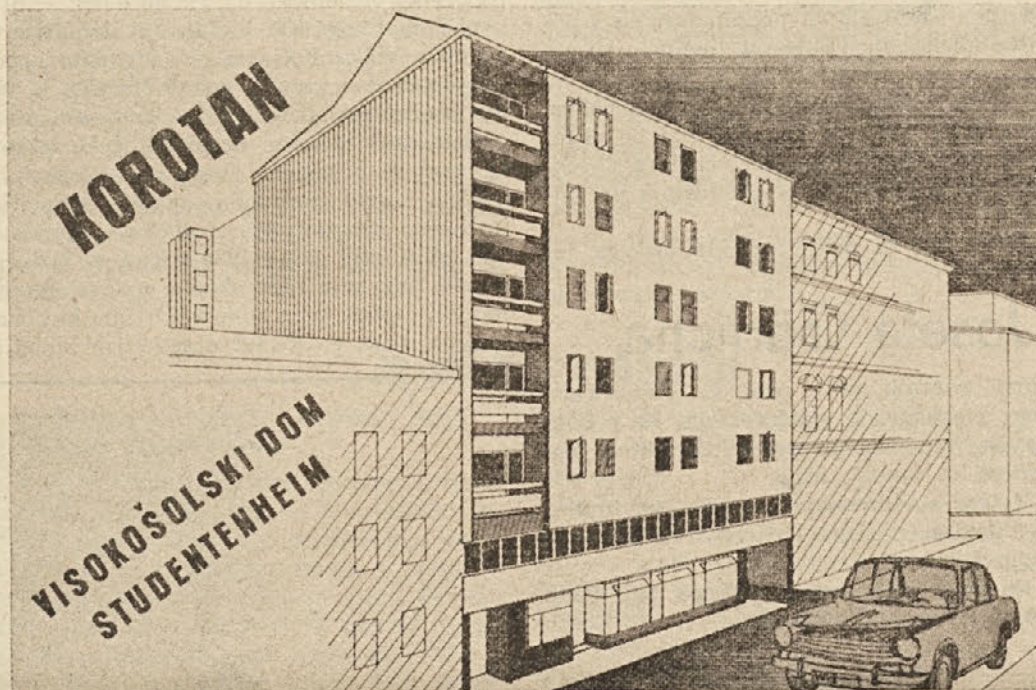

„Kar storiš zase, če s tabo mine,
kar storiš za narod, ostane vselej“
(Simon Gregorčič)

Dragi dobrotniki in prijatelji!

Danes vam lahko sporočim, da smo z zidanjem visokošolskega doma na Dunaju že skoraj pod streho. V teku je gradnja šestega nadstropja. Še pred koncem novembra bo stavba v surovem končana. Vendar v notranjosti bo šlo delo tudi pozimi nepretrgoma naprej, da pridemo v določenem času do otvoritve doma, ki mora biti pred začetkom prihodnjega šolskega leta.

Priložena slika kaže lepo pročelje visokošolskega doma.

podžupan Novak, kajti z zgraditvijo največje lesne hale v Evropi, se bo še bolj dvignilo zanimanje za naš sejem v svetu. V nadaljevanju svojega govora se je podžupan Novak zahvalil mestni občini, posebno pa še županu Ausserwinklerju in finančnemu referentu dr. Romauchu, brez katerih pomoči ne bi bilo možno graditi tako pomembnega sejmskega objekta.

Kot mestnega otroka je označil župan Ausserwinkler celovski sejem, čeprav je kar se tiče njegovega pomena, že prerazel ozke meje svojega delokroga. Pri tem je župan spomnil na početke sejma z imenom „Celovško jesensko slavlje z razstavo“. Za 15. Avstrijski lesni sejem prihodnje leto bo nova hala zgrajena in predana njenemu namenu ter bo pomenila brez dvoma atrakcijo svoje vrste.

Prizadevanja in trud sejmskega društva in deželnega mesta bo gotovo najbolj poplačan s tem, če bodo razstavili na naši veliki gospodarski razstavi oni razstavljalci, ki doslej niso bili navzoči. V dobi konjunktore je nujno treba poskrbeti za vire, ki naj bi zadostovali za one čase, ko nam ne bo šlo tako dobro kot danes. Zato moramo predčasno skrbeti za reklamo, ki jo nudi lahko samo sejem. Pospeševanje sejma pa je v prvi vrsti naloga gospodarskih krogov in šele potem občine.

V svojem zaključnem govoru se je celovski župan Hans Ausserwinkler zahvalil vsem onim, ki so pripomogli, da bo dobilo mesto Celovec tako impozantno lesno halo.

DEŽELNI MUZEJ ZAPRLI

Zaradi gradbenih del v celovškem Deželnem muzeju bo ostal ta do konca leta 1965 zaprt.

Tudi na Magdalenski gori, kjer so končali za letos izkopavanje, ne bo nobenega skupnega ogleda več.

SPITTAL OB DRAVI

Javljamo, da je pred kratkim umrla Vera Polakova, učiteljica verouka v Spittalu ob Dravi.

Pokojna učiteljica je bila od leta 1945 do 1955 v službi v Trstu. V jeseni leta 1955 je

košolskega doma, kakor si ga je zamislil naš koroški arhitekt ing. Janko Oswald. V kratkem bo naš načrt razveseljivo dejstvo. Vsem dobrotnikom, ki ste mi s svojimi prispevki pomagali za doseg tega važnega cilja, se iz vsega srca zahvaljujem. Zahvaljujem se vam tudi v imenu vseh naših študentov, ki bodo v teku desetletij in morda stoletij stanovali v našem „Korotanu“.

Prosim vas pa tudi, da še naprej sodelujete pri podporni akciji, in sicer do konca prihodnjega leta, ko se bo dom začel že sam vzdrževati. „Kar storiš za narod, ostane vselej!“

Z najlepšimi pozdravi ostanem vaš vdani
Ivan Tomažič, cmf

Kmetje, živinorejci, pozor!

V četrtek, 11. nov., ob 14. uri bo govoril v mali dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu med drugimi dr. Marko Dumpelnik o moderni živinoreji. Sami se zavedate velike važnosti te kmetijske panoge. Vsak gospodar ve, da samo tiste krave poplačajo njegovo delo in trud, ki mu dajejo današnji stopnji odgovarjajočo količino mleka, ki prinašajo letno zdrave in dobro razvite teletke in ostanejo same zdrave in plodne še visoko starost. O tem bo govoril naš znani rojak živinozdravnik dr. Marko Dumpelnik na obnem zboru kmečke gospodarske zveze. Zato iskreno vabljeni na zborovanje. Žrtve vam ne bo žal.

Osrednji odbor za KGZ

Deželni svetnik Hans Rader umrl

Preteklo soboto se je dolgoletni član koroške deželne vlade Hans Rader blizu Velikoveca smrtnonevarno ponesrečil. Na posledicah težke prometne nesreče je v ponedeljek v celovski bolnici umrl. Zapušča ženo z dvema mladoletnima otrokoma.

Deželni svetnik Hans Rader je zastopal v koroški deželni vladi kot referent za gospodarska in tujskoprometna vprašanja svobodnjaško stranko (FPOe). Pred kratkim je bil izvoljen na strankinem obnem zboru tudi za predsednika deželnega vodstva FPOe.

Pri razgovorih zunanjega ministra dr. Kreiskega s predstavniki manjšine, je od vsega početka zastopal kot član koroške deželne vlade poleg zastopnika SPOe in OeVP svojo stranko.

MALNICE

(Težka prometna nesreča)

V sredo minulega tedna se je pripetila v našem kraju težka prometna nesreča.

Nekako ob 5. uri popoldne je šel domov po levi strani Rožanske zvezne ceste v Malnicah, ledinski občini, beljaškega okraja, 34-letni žagarski delavec Johann Pacher iz Zgornjih Borovelj. Po cesti je pripeljal nasproti tovorni avtomobil, ki ga je vozil 26-letni Rupert Riepan iz Zablat. Pri tem je zavozil čisto na desno stran ceste in zadell žagarskega delavca Johanna Pachera, da ga je vrglo na obcestni travnik. Pri padcu je Pacher priletel s tako silo na tla, da se mu je takoj razbila lobanja ter takoj umrl.

NA DRAVI

(50-letnica Franca Reßmanna)

Pred kratkim je slavil Na Dravi pri Mariji na Zilji svojo 50-letnico znani in priljubljeni gostilničar in trgovec gospod Franc Reßmann. Cerkevni zbor in pevci iz kraja Na Dravi so mu priredili lepo podoknico. Tu so bili zbrani številni njegovi prijatelji in znanci, ter mu čestitali ob tej priložnosti.

Njegova žena Frančiška, rojena v Blačah pri Šmohorju, mu je pri obilnem delu zvesta pomočnica in skrbna mati njegovih treh otrok. Bila je tudi učiteljica v vasi Na Dravi.

RINKOLE

V nedeljo, 7. novembra 1965, ob pol devetih dopoldne bomo po blagoslovitvi obnovljene podružne cerkve v Rinkolah izročili to zopet bogoslužnemu namenu. K tej slovesnosti so vabljeni vsi od blizu in daleč!

Župni urad v Smihelu.

Celovec dobi novo plinarno

Sedanjo plinarno bodo podrli in prav tam zgradili moderno pokrito kopališče

Celovski mestni očetje nameravajo zgraditi novo plinarno. Pravijo, da stara plinar na ob Lastenstrašne ne zadostuje več sodobnim potrebam mesta. Novo plinarno hočejo zgraditi izven Celovca. Na zemljišču dosedanje plinarne pa naj bi zgradili moderno pokrito kopališče, ki ga Celovec tako nujno potrebuje, posebno še v zimskem času.

Kakor je izjavil načelnik oskrbovalnega odbora mestnih obratov, so se te dni bavili z novim načrtom. Dalje je povedal, da je stara plinar dandanes iz gospodarskega stališča čisto nerentabilna (nedonosna). Tačas ima plinar na 1600 odjemalcev plina in povzroča mestni občini letno 1 milijon šilingov deficita (primanjkljaja).

Novo plinarno bodo zgradili po novih načrtih na zemljišču ob Karlwegu, na robu južnega dela Celovca. Obrat bo skoro popolnoma avtomatiziran in tako snažen, da ne bo prinašal okolici skoro nobene nesnage. V ostalem bo vprav zaradi avto-

matizacije v plinarni nameščenih le nekaj delavcev.

Z delom nove plinarne hočejo pohiteti, tako da bi bila ta zgrajena že prihodnje leto 1966. Mestna občina upa s sodobno racionalno preskrbo plina pridobiti nove odjemalce, predvsem pa v novem delu mesta, ki ga bodo zgradili v prihodnjih letih na jugovzhodnem delu Celovca. Na ta način tudi upa mestna občina povečati številno odjemalcev plina in s tem kriti stroške, ki bi nastali pri vzdrževanju plinarne.

Na zemljišču podrti plinarne ob Lastenstrašne pa bodo zgradili sodobno pokrito kopališče. To zemljišče za kopališče obsega 1 hektar in leži na dobrem prometnem kraju. Zaradi ugodne lege, blizu so šole in gosto naseljeno prebivalstvo, bi ga ti gotovo marljivo obiskovali. Tam bi lahko uredili tudi prostor za parkiranje 110 avtomobilov; v bližnji okolici pa bi bilo možno preurediti parkirni prostor za nadaljnjih 600 avtomobilov.

Vreme in bolezni

Odpadanje listja

ŠE ZMERAJ VELJA:
V VSAKO NAŠO HIŠO SPADA —
NOVA DRUŽINSKA PRATIKA

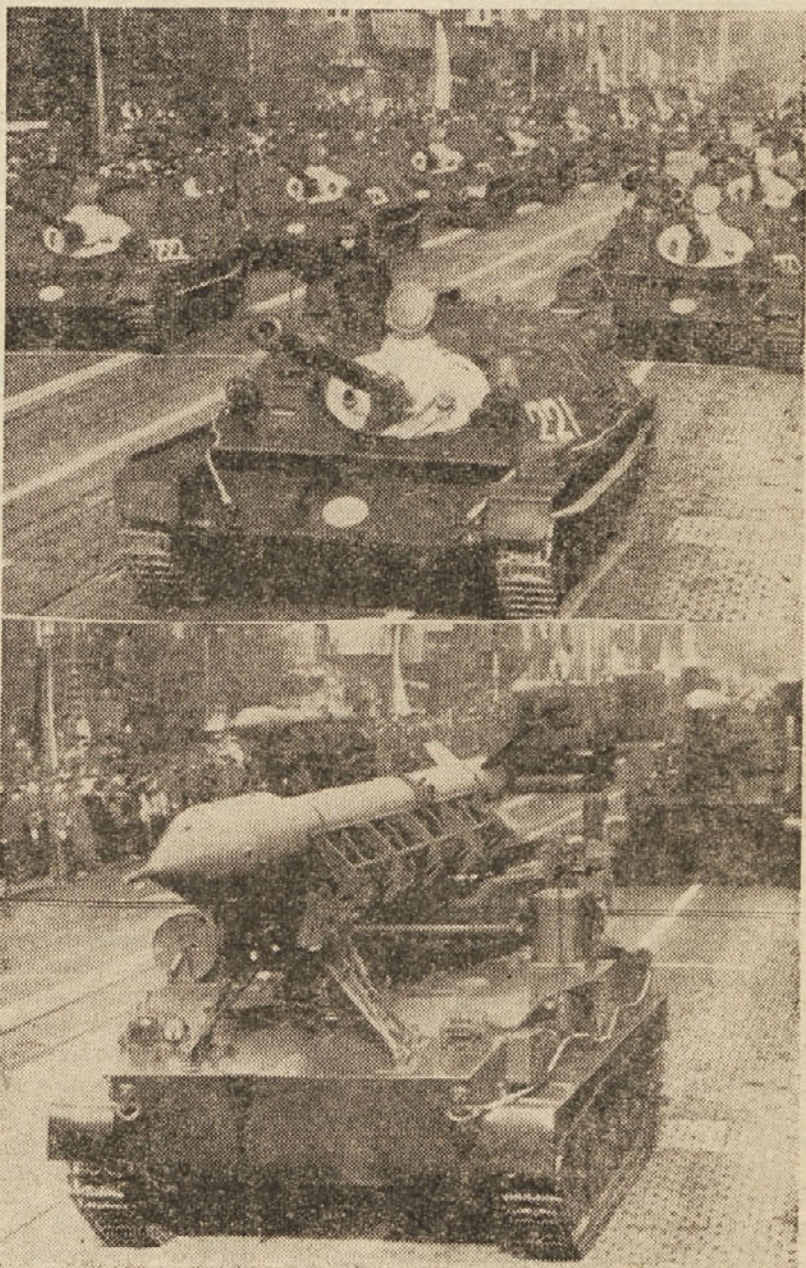
Neznana bolezen na kokoših

Kako zatiramo čebelje uši?

Pravočasno obrana jabolka
dalj časa zdržijo

Seveda je nekoliko drugače pri jabolkih, ki so že vnaprej določena za predelavo v sok ali jabolčnik. V tem primeru želimo, da plodovi na drevesu čimbolj dozoriijo, da dosežejo torej užitno zrelost.

Nakladni panj ima možnost zračenja tudi v stropu, medtem ko se AŽ (Anton Žnideršič) panj zrači običajno le pri žrelu. Če bi se čebule v AŽ panju razburjale, bi kazalo čez noč nekoliko odpreti zadnja vrata, da bi mogli odvišni plini odhajati iz panja. Ugodno bi delovalo tudi, če bi odprli gornje žrelo.

Vojaški manevri držav Varšavskega pakta

Po cestah vzhodno-nemškega mesta Erfurta ropotajo težki tanki (slika zgoraj) in na gosencičarjih (vozilih) postavljene rakete (slika spodaj). Vojaške enote vzhodnih držav so vadile skoro teden dni, kako bi najuspešneje prodrle v služujo vojne proti zahodu.

Puch-, Sissy-, Pony- in Mobylette-mopede
motorna vozila, ženska, moška in mladinska
športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih
cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

OB MOHORJEVIH KNJIGAH:

Da bomo pravilno čitali

Odkar je Gutenberg iznašel tisk, je knjiga postala za kulturnega človeka zvest življenjski spremljevalec. Za njegovo duhovno življenje mu je postala tako potrebna, kot je kruh potreben za telo. To knjigo mu nudi že šola v zgodnji otroški dobi, zlasti pa mu posreduje duhovno rast in razširja duhovno obzorje knjiga iz domače knjižnice in knjižnih založb. Med temi založbami, ki slovenskega človeka že preko sto let preskrbuje z dobro knjigo, je brez dvoma najvažnejša in najzaslužnejša Mohorjeva družba.

Poleg pravljic in povesti, ki so jih pripovedovale babice in matere, morda v človekovem življenju nič tako ne vpliva na duhovno njegovo usmeritev kakor prav prve knjige, ki mu pridejo v roke v rojstni hiši. Pozneje pa je prav zopet knjiga za slehernika najbogatejši vir nadaljnega samoizobraževanja, ki je ob hitrem napredku modernih časov toliko bolj potrebno.

Človek mora v svojem razmerju do knjige biti predvsem v dveh točkah na jasnem in sicer, da zna izbirati v množici knjig le dobre in da iz njih zna zase čim več pridobiti. Za slednje je zato predvsem važno, da zna čitatelj iz knjige prav čitati. Zato nekaj nasvet v tem pogledu:

1) Čitaj le tisto, kar je tvojemu obzorju primerno. Prični torej z lažjimi, vsaj deloma znanimi rečmi in prodiraj polagoma k težjim, manj znanim;

2) Čitaj počasi in pazljivo! Če čitaš prehitro, preslastno, ne da bi pazil na vsako posameznost in podrobnost, se tvoja duševnost, tvoja razumnost malo ali nič ne „zredi“, marveč se polagoma nabere toliko neprebavljenih in neurejenih snovi v spominu in domišljiji, da končno oba, spomin in domišljija omagata. Razum, srce, volja pa ne dobe ob tem ničesar, ker jim ne pustiš časa, da bi tudi to troje dobilo svoj sedež pri tvojem čitanju. Kdor knjige kar požira, je podoben ne-spametnemu hribolazcu, ki gre na goro tako, da divja in se drevi, kot bi gorelo za njim. Ko pa pride na vrh, se zgrudi ves upehan in obleži, neobčutljiv za krasni razgled, ki je bil poglaviti namen težavne poti.

3) Čitaj vsak dan nekoliko! Ako prečitaš na primer vsak dan le deset strani kakega slovenskega ljudskega pisatelja, boš v nekaj letih temeljito poznal bogato slovensko slovstvo.

3) Čitaj z razumevanjem! Čim prideš pri čitanju do mesta, besede, stavka ali odstavka, katerega ne razumeš, ne čitaj dalje, ampak se ustavi in premišluj tako dolgo, da ti bo vse jasno. Če pa kljub vsemu naporu smislu ne moreš priti do živega, vprašaj koga, ki stvar zna. Ne sramuj se priznati svojo nevednost! Učen še ni nihče padel z neba. Mladost je doba učenja, iskanja in izpraševanja.

5) Čitaj s svinčnikom v roki! Zapisuj v zvezek ob kratkem, v izvlečku, poglavje za poglavjem. Imel boš od te vaje izredno korist. Tako boš lažje presodil, katero poglavje je najlepše in najvažnejše; tako boš umotvor domel in ga užival kot celoto.

6) Ko si prečital nekaj strani knjige, skušaj

ZA MLADINO
IN PROSVETO

Kaj pa krščanska kultura ...

Zares, svet je razdeljen v dva bloka: ne le vojaško, politično, marveč tudi po kulturi. Enim so najvišje dobrine in osnova oblikovanja življenja duhovne dobrine. Duh je prvi motor in forma vsega dogajanja. Tudi materija ali tvar obstaja in je neobhodno potrebno sredstvo življenja. Najbolj jasno se to kaže pri človeku, ki je sicer iz tvari — telesa, a moč življenja ter delovanja mu daje duh. Duh je, ki oživlja, ki oblikuje, ki ustvarja ...

Popolnoma nasprotno pa zatrjujejo drugi, katerim je tvar — materija osnova vsega dogajanja v življenju. Trditve o obstoju duha jim je le bajka, domišljija, utvara. Materija je nekaj realnega, ki je otipljiva s čutili, torej nekaj edino resničnega. Celo ideje, misli in zmožnost sklepanja ji je le mehanično delovanje možganov, kar je zopet le delovanje materije ...

To slednje gledanje na svet ali kakor pravimo „svetovni nazor“, oznanja marksizem in njemu sorodna naziranja. Tega gledanja si sicer Karel Marks ni sam ustvaril, marveč ga je „izdelal“ na podlagi starejših filozofskih teorij; pri tem mu je zlasti filozof Schopenhauer služil za vzglednika.

sam vnaprej uganiti pisateljevo misel. Ob čitanju vsake dobre utemeljene povesti in vsake dobro zgrajene drame boš z uspehom uporabljal ta način čitanja.

7) Ob čitanju primerjaj dva ali več pisateljev med seboj glede sloga! Primerjaj, kako isto reč — na primer kmečki semen ali prizor v naravi, nevihto, sončni vzhod, poletni večer razni pisatelji različno opisujejo.

8) Prečitane knjige ne zavrži za vedno! Zlasti če ti je knjiga zelo ugajala, jo shrani na častnem mestu s sklepom, da jo v doglednem

Vsa kulturna področja je postavil pod tem vidikom materializma.

Svetovno-nazorno gledanje s stališča: „duh je nad materijo“ — danes najbolj vztrajno oznanja krščanstvo. Že stari grški modrijani so ustvarili filozofijo duha-idealizma. Krščanstvo jo je le še oplemenitilo, poglobilo in prikazalo v moderni luči. Tako sta si vera in filozofija idealizma postala najzvestejša sodelavca in oblikovalca svobodnega človeka z vsem človečanskim dostojanstvom.

Bilo je pred leti, kmalu po vojni — ko je v razgovoru neki razgledan žurnalist moral priznati: „Nimam sicer vere v nadnaravno življenje, moja mladost ni užila verske vzgoje, toda v moč duha in v človekovo dostojanstvo sem vedno veroval. Zato se danes, ko se je svet končno razdelil v dva tabora, jasno opredeljujem med one, ki izpovedujejo krščansko kulturo. Le ona more zadostno zaščititi človekovo osebnost, svobodo in kulturno rast.“

Da, to je krščanska kultura, h kateri se priznava danes vsak, ki mu je človekova osebnost, njegove duhovne dobrine in njegov svobodni napredek pri srcu. Tej kulturi pa daje osnovo Kristusov evangelij, to veselo oznanilo pravice in ljubezni.

času zopet znova čitaš. Znano je, da so mnogi ljubitelji Finžgarjevega: Pod svobodnim soncem že večkrat prebrali.

9) V podanem je le nekaj glavnih nasvetov, kako naj čitamo. S tem pa nikakor ni izčrpana umetnost koristnega čitanja. Z vztrajnostjo in pozornostjo pri čitanju bo vsak še sam odkril kaj posebnega predvsem zase. Toda gotovo bo pri tem prišel tudi do spoznanja, da najboljše darilo, katero more mlad človek dobiti, niso knjige, marveč nasvet, kako naj knjige čita.

ZANIMIVOSTI

Mladina gradi katedralo

V mesecu maju so pričeli z gradnjo nove katedrale v Sumbawangu v Tanzaniji. Sredstva za to je zbrala avstrijska katoliška podeželska mladina. Klemen Haufer, brat belih očetov, je že v Daru ob Salamu, kjer vrši potrebna raziskavanja.

Idealna mladina

Tako pravi poročilo, da je med nami še mnogo dobre in idealne mladine. Treba ji je dati le pobud in jo koristno usmerjati. Tako je v Sloveniji prevzela delo pri obnovi cerkve v Semedeli pri Kopru največ mladina, ki je brezplačno delala od avgusta le-

tos pri obnovi te cerkve. Okolica je delavsko naselje in prav delavska mladina je največ pomagala. Nastale so kar cele „delavske brigade“, seveda prostovoljne. Podobno so pa tudi na Planini pod Mirno goro s prostovoljnimi delom obnovili že skoraj porušeno cerkvico na Kočevskem.

Sportna psihologija

Papež je pred kratkim sprejel v posebni avdienci udeležence mednarodnega kongresa za športno psihologijo. Kongresa so se udeležili športniki 34 narodnosti. Med športniki je bilo veliko navdušenj za papeža Pavla VI.

oči. „Z materjo o tem nočem govoriti, ker se mi smili in je ne morem gledati žalostne, njenih solz niti prenesem ne. Očetu sem razložil, drugemu nisem povedal razen sedaj tebi. Za Dunaj mi oče ne more dati denarja. Pojdem in odslužim svoje vojaško leto. V tem letu se lahko spreobrne: mati se potolažijo in spoprijaznijo z mislijo, da nisem za duhovnika. Morda se najdejo pota in sredstva, da bom čez leto le mogel na Dunaj na filozofsko fakulteto. Profesor bi bil rad ...“

„Kakor Lovro Kvas! O, Tine ...“ prešine Metko. In v hipu so pozabljene vse misli na tisto praznino in puščobo čez dober dan. Pred njo stoji Tine ... Tisti Tine, ki ji je zložil pesem:

Tam za gorami sreča spi ...

Oj, ali gleda za tisto srečo, ki spi za gorami? Zakaj je tako potrta in žalosten? Trpi. Muči ga misel na mater, rad bi šel na pot tja za gore buditi srečo.

Jo zasledim, jo prebudim,
tam za gorami spečo?
Zaman li koprnim, drhtim
za srečo, joj, za srečo?

Metki se je kar zvrtilo v glavi, tako se ji je zasmilil. S kakim ognjem in zanosom je pozimi v četini kuhinji deklamiral in razlagal Prešernove „Sonete nesreče“. Kako mu je ugovarjala teta in se hotela rogati

Otroški
katiček

Opica z očali

Staro opico je zaskrbelo, ker se ji je vid slabšal. Pa ji reče druga opica, ki je nekoč živela med ljudmi:

„Kupi si očala in videla boš spet kakor v mladosti!“ In ji na dolgo in široko opiše vsa čuda, ki jih zmorejše očala.

Stara opica posluša, premišljuje in se odloči, da bo preizkusila to človeško čudo. Po da se v mesto in si tam preskrbi kar ducat očal. Ko se vrne domov, jih začne preizkušati. Polaga jih na glavo, polaga na ramena, pritiska na trebuh in obeša na rep. Nazadnje se naveliča, se razjezi in zdrobi po vrsti vsa očala in zavpije:

„Kakšno čudo neki je to? Dvanajst sem jih imela, pa nisem videla nič bolje kot prej!“

Zajec in zelje

Zajec je rekel zajki:

„Vzemi otroke, gremo v zelnik na zelje! Vsi smo lačni, zeleno zelje je sočno.“

Toda na zelniku je stalo strašilo. Veter je vel in čulo se je: z- z- z. Mali zajčki so se ustrašili.

No, oče zajec je tega vajen. Zato reče: „Ne skrivajmo se! To ni nič takega. Najejmo se! Strašilo nam nič ne stori.“ In res, nič zlega ni zajčke doletelo. Siti so se vrnili iz zelnika.

Ali takrat, ko pride zima in zatuli mrzel veter „z — zu, z — zu“, takrat nimajo zajčki zelja na zelniku. Lačni zmrzujejo v snežnem gozdu.

(Iz knjige „Preljubo veselje“)

Sanje o konjičku

Hi, naprej! nocoj me straši!
Jo, kako srce se plaši!
Kaj me straši, kaj nek straši,
da se še konjiček plaši.

Oj, le hiti, moj konjiček,
varno pelji moj voziček,
da domov še prej dosepeva
predno vzide zarja dneva!

Hi, konjiček, le poskoči!
Strašna je pošast v tej noči,
v vsakem grmu se ti skriva —
hi, hitiva, le hitiva!

Zdaj sva prihitela h koči —
z grma žaba v postelj skoči —
Mama, hitro luč prižgite!
Hudih sanj me vi rešite.

M. H.

MATIJA MALESIC

15

V ZELENEM
POLJU

roža

„Prestrašila se ga je, da se ji je zmajal jerbasa na glavi, komaj ga je prestregla. Pripovedujejo, da ponoči pri tisti samotni podrti straši.“

„Ne boj se, nisem strah!“

„Uh, prav tukaj ...“

„Zato sem si izbral to mesto, da naju nihče ne vidi. Vem, kako ti je nerodno govoriti z menoj.“ Pikrosti Tine niti ni skrival. Metka je molčala.

„Pojutrišnjem pojdem ...“

Metko je zadelo. Še dan torej, le en dan, pa nastopi tisto, česar se boji, včasih pa tudi želi: prazno bo vse okoli nje, mirno in vsakdanje, kakor je bilo pred dobrim letom, ko da ni bilo igre, ko da ni bilo tistega večera po igri, ko da ni bilo Kalumeta, ko da ni tako razžalila Vekoslava. Ko sanje bodo tisti večeri prošle jeseni in zime v četini kuhinji v Ljubljani. In ko da je bila pesem „Marjetica“ napisana kateri drugi, ne njej...

V zadregi je bila Metka, ni vedela, kaj bi rekla. V lica jo je gredo.

„Pojdem, pa niti ne vem, če smem priti k vam po slovo. Izgovorov s pozdravi nimam več, ker se ne vrnem k teti!“

Metka mu hoče oponesti: O, saj smo šli

včasih tudi brez slovesa in pozdravov! Toda premaga se. Po glavi ji šine misel: odločil se je! V bogoslovje pojde! Drugače bi ne bil tako žalosten in svečan in bi ne prišel po slovo na to samotno mesto, kjer straši ponoči. Vesela in nič presenečena hoče biti Metka: „Tako strašni sosedje smo, da se ne upaš k nam po slovo?“

„Upam se že, le da ne bom lepo sprejet, se bojim. In da mi ne zavrneš moje prošnje!“

„Jaz ... Prošnje?“

„Šopek bi rad na pot! Mislim, da ne pojde nobeden brez šopka, pa bi niti sam ne šel rad brez njega! Ga dobim?“

Šopek za na pot v bogoslovje? Zopet spreleti Metko ko prej: zmotila sem se! Kam, kam torej?

„Šopek? Od mene?“

„Ali od tebe ali od nobene!“

„Kam pa pojdeš?“

„K vojakom!“

Metka komaj ujame z rokami jerbasa, da ji ne pade z glave. „K vo ... ja ... kom ...?“ Tako nenadna, nova in tuja ji je novica, da ne ve, kaj bi z njo.

„V bogoslovje ne grem, ker nimam poklica za duhovnika. Nihče ne ve, koliko sem premišljeval o tem, koliko noči nisem prespal zaradi tega razglabljanja ... Bolje bo zame, tudi za mater in za vse bo boljše, da ne bom duhovnik, ko da bi bil slab duhovnik ...“ Žalosten je Tine. Gleda nekam v daljavo, Metki ves čas noče pogledati v

njegovi dozdevni nesreči. Sedaj strmi tja za gore, ves nesrečen je: na Dunaj bi rad, pa nima denarja ... Materi ne more ugoditi, njenih solz ne prenese, trpi zaradi tega ... V Ljubljani je včasih, kadar je bil nesrečen, presedel v ledeni sobi ob belih polah nepopisanega papirja do jutra ... Nikomur ni povedal, njej pa se je razodel ...

„Šopek ...“ zašepeče v skrbeh Metka, da sploh kaj reče in zajezi naval misli. „Sedaj, konec septembra ...“ Preleti v mislih svoje rože po oknih in vrtu. „Pa če ne bo tak, kakršnega bi rad?“

„Samo da bo! Da bo le od tebe!“ In Tine jo pogleda, da je tretjič v nevarnosti jerbasa in jedila v njem. „Torej ga dobim?“

„Če mora biti! Kdaj prideš ponj?“

„Pojutrišnjem zjutraj pred odhodom. Ko pridem po slovo, mi ga pripneš.“

„Ali ...“

„Vem, zopet se bojiš, kaj porečejo ljudje?“

Očitek Metko strezni in ji prežene strah. S to svojo slabostjo, s tolikim strahom pred mnenjem ljudi ko nobena v vasi naj še bolj zagreni Tinetu že tako grenke ure? In reče odločno: „Pridi! Dobiš ga! Naj reče kdo, kar hoče.“

„Taka mi ugajaš! Nihče ne odhaja k vojakom brez šopka, nekdo ga mora tudi meni pripeti. Zakaj bi ga meni ne dala ti?“

In v Tinetovih očeh se zablešči odsev ti-stega ognja, ki ga je imel, ko so se vračali

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

FR. S. FINŽGAR:

Oh, ta Katra!

(Iz doživljajev Mohorjevega poverjenika)

Bilo je nemara meseca septembra, lko je privihrala v župnišče meni nepoznana ženska, kateri bi bil prisodil kakih trideset let. Ze njen nekam plašen pogled je razodeval, da tukaj nekaj ne bo v redu.

„Oh, kako so ljudje grdi, kako so ljudje grdi!“ se je oglasila njena uvodna beseda.

„Ne vem, kam merijo te besede,“ sem pripomnil na to.

„Prišla sem k vam, če bi mi mogli pomagati.“

„Najprej moram vedeti, s kom imam opraviti. Kako ti je ime in odkod si prav za prav?“

„Ali me še ne poznate? Saj bo že kmalu tri tedne, odkar sem v vaši fari; pri Oničkovih služim; jeseni imam pa god, Katra sem.“

„Nisem nič slišal o tem. Torej Katra, kaj bi rada?“

„Ena čudna reč! Pravkar sem zvedela — dober človek mi je povedal — da bo letos v Večernicah Mohorjeve cela povest o meni. Več jih je, ki so jo napisali in to samo zato, da se iz mene norčujejo.“

Pri tej priči je v meni zrastle spoznanje, da se za plašnimi očmi Katre skriva modrost, ki s Salomonovo ne zdrži nobene primere, in da v resnici ni nobene podlage za njeno trditev. Da je ne bi zbegal, sem vendarle vprašal: „Kateri so pa oni hudobneži, ki si hočejo tebe privoščiti v povesti?“

„Oni človek, ki mi je to pravil — kdo je to, ne smem povedati — jih ni hotel imenovati. In mi je nazadnje tudi vseeno; zadosti je, če vem, da bo v Večernicah taka povest. Sploh je pa sama neumnost in hudobija, da pišejo povesti. Vse povesti pišejo samo zato, da se iz ljudi norčujejo.“

„Katra, morda pa le preslaho sodiš?“

„Le berite povesti, pa boste videli, da imam prav.“

„Prižgal si, mojster, žar'k mi nove luči,“ sem si mislil s Prešernom in vprašal: „Ti torej hočeš, naj bi ti jaz v tej zadevi pomagal?“

„Da, saj zato sem prišla. Kar bojim se, da se mi bo zmešalo, ikadar na to mislim.“ (Kakor sem kasneje zvedel, je bila bojazen te reve odveč, ker je bila že itak vse življenje zmešana.“ „Vi ste gotovo znani z gospodi pri Mohorjevi družbi; zato vas prosim, da stvar takole izpeljete. Če one povesti še niso natisnili, jim prepovem, da bi jo natisnili. Ampak to bo skoro gotovo že prepozno, ker v par mesecih bodo knjige že izšle. Ako pa je povest že natisnjena, recite, da jaz zahtevam tako: iz Večernic, kar jih bo šlo v našo škofijo, morajo iztrgati to povest, ker v tej škofiji me ljud-

je marsikje poznajo; za druge škofije mi že ni toliko, četudi bodo brali o meni, ker me ne poznajo. Vse to pa velja samo za letos, ker drugo leto bom itak šla drugam iz te dežele, da le teh ljudi ne bom več gledala. Potem lahko namažejo o meni devet povesti, če jih hočejo, da me le tukaj ne bo. Torej lepo vas prosim, storite mi to dobroto, vam bom večno hvaležna.“

„Katra, le brez skrbi! Zagotovim te, da letos o tebi ne bo nobene povesti v Večernicah in si nikdar ne napravljaj radi tega nepotrebnih skrbi.“

„Pa da boste gotovo posredovali!“

„Kar sem rekel, je, kakor bi bilo prišlo.“

„Kdaj smem k vam priti, da bom zvedela, kako ste opravili?“

„Kadar hočeš.“

„Ali smem priti čez pet dni, da bom prej mirna?“

„Lahko prideš. Za danes srečno, z Bogom!“

Morda še isti dan sem poizvedoval pri Oničkovih, kako je z njihovo dekle in bil tedaj samo potrjen v svojem prepričanju, da bi se bridko motil, kdor bi iz imena naše Katre sklepal na kako sorodnost njenih dušnih zmognosti z onimi njene zavezanice sv. Katarine, ki jo častimo kot priprošnjico za pravi um in pravo pamet.

Ni težko uganiti, koliko me je zamudila ta zadeva; rečem le to: če bi vsi ljudje imeli z vsemi zadevami toliko posla kot jaz v tem primeru, bi bil ves svet brezposeln.

„NA, TUNEK, LE PIJ!“

Ob različnih praznovanjih se spominjamo tudi vseh tistih bednih nesrečnikov, ki so postali sužnji enega izmed najhujših sovražnikov človeštva — alkohola. Nobeno orožje ne more povzročiti toliko zla kot alkohol, nobena nesreča ne povzroča toliko duševnega trpljenja in solz kot čez mero zaužita pijača... Spomnila sem se drobnega resničnega dogodka, ki se mi je za vedno vtisnil v spomin...

Ustavila sem se na vrhu hriba pred zidnico. Haloški griči so se zdeli, kot da bi pravkar vzvalovili iznad Dravskega polja. Jesenske barve so se tako mlo prepletale, da sem obstala nema pred to lepoto. Vmes pa kot spremljava narodne glasbe — z ene strani klopoti, z druge smeh in vrisk beračev, z nekoliko oddaljenega hriba pa pesem deklet.

Morda bi še dolgo gledala pestrost barv in

Točno o napovedanem roku je Katra zopet prišla.

„No, kako ste opravili?“

„Vse v redu, Katra! O tebi letos ne bo nobene povesti.“

„Kaj ne, da je res, da so hoteli izdati ono povest?“

„Katra, nič ne razmišljaj o tem. To ti rečem: vse je v redu.“

„Ali ni bilo prav, da sem vas naprosila za pomoč?“

„Brez dvoma, vsakdo se sme potegniti za svojo čast.“

„Od skrbi in žalosti nisem mogla spati. Vedno sem se bala: kaj bo, če bodo po celi fari in še drugod brali o meni! Ali jih je pri vas veliko vpisanih v Mohorjevo družbo?“

„Se ne morem pritožiti. Da bi se le vedno držali na tej višini!“

„Vidite, koliko bi jih že samo tukaj bralo in se smejalo na moj račun! Pa da morejo biti ljudje tako grdi! Jaz druge pustim pri miru, naj pa še drugi mene puste! Vesela sem pa le, da se je stvar tako srečno iztekla. Ne vem, kako bi se vam zadosti zahvalila. Kaj sem vam pa sedaj dolžna?“

„Nič, Katra, nič.“

„Nekaj morate vzeti za trud.“

„Če pa rečem, da nič ne vzamem, zase tudi ne pare; ako hočeš na vsak način kaj podariti, vzamem, ampak le za cerkev; naša cerkev je itak največji občinski revež.“

„Pa naj bo za cerkev, saj rada dam. Stokrat hvala vam!“

Tako je cerkev obogatela za nekaj šilingov, Katra pa vsa srečna odšla in čez nekaj mesecev izginila iz naših krajev ter šla služiti v tujino. Še danes pa je zame nerešeno vprašanje, ali jo je res kdo brezsrčno malagal o oni povesti ali pa je bilo sploh vse to le izrodek njene bolne domišljije.

poslušala petje, če me ne bi iznenada vrgel v popolnoma drugačno razpoloženje jezen, strog glas besne ženske, ki je skočila čez prag za otrokom, ko se je pravkar stegoval k trti v vinogradu pred hišo, da bi si utrgal lep rdeč grozd. Ujela ga je še, preden je drobna rokica mogla utrgati vabljiv sad. Psovke, ki jih je sesula na drobnega fantička s staričavim, bledim obrazkom, si nisem hotela zapomniti — zapomnila sem si le kričav glas strašno razburjene matere, ki je med vpitjem tako naglo udrihala po dečkovih ročicah, da nazadnje ni več vedela, kam je padalo. Šele, ko me je zagledala, ga je izpustila in se v zadregi celo nasmehnila. Bil je še vsa hripava in zaripla od razburjenja. Nato pa se je začela opravičevati.

„Veste, že stokrat sem mu povedala, da ne

sme trgati grozdja, pa je vse kot bob ob ste-no. Ne uboga in ne uboga.“

Začuden sem jo vprašala, zakaj ne bi smel jesti tako lepega, sladkega grozdja, ki se je samo od sebe ponujalo. Pa mi je tudi ona začudeno, skoraj ogorčeno odgovorila:

„Kaj pa mislite, če bi ga vsak dan jedel, koliko bi ga pojedel. Kaj bi pa potem imeli za vino!“

Ženska se je medtem popolnoma umirila in me povabila celo v hišo. Opravičila se je, da mi ne more ponuditi nič drugega kot kruh in vino. Vzela sem košček kruha, vino pa sem vljudno odklonila. Žena je nato stopila ven in se vrnila s krožnikom, polnim lepega grozdja. Postavila ga je pred me na mizo in tako na dolgo pogledala hlipavega otroka, da se je ta kar umaknil in se prislonil na klop ob peči.

Beseda mi je kar obstala v grlu in ženska je to čutila. Da se ne bi pregrešila čez znano haloško gostoljubnost, je hotela popraviti mučen vtis in ublažiti jezo tudi nad otrokom. Poklicala ga je k mizi, mu s predpasnikom obrisala od solz marogasti obrazek ter mu porinila v roke kozarec vina s prijaznim spodbudnim glasom:

„Na, Tunek, le pij!“

Nikoli, nikoli ne bom pozabila tistega začudenega dečkovega pogleda. J. C.

Molitev na grobju

*Na grobju se naša
molitev oglašja.*

*Samó šepetá,
Iz src nam prihaja,
se dviga do raja
in prosi Bogá.*

*Pokojnih pod nami
šepet ne predrami,
še glasen ne klic.
Zazdi se nam včasí,
da vstajajo glási
proseči — iz vic*

*In naša molitev
za dragih rešitev
še bolj zakipi.
In tožba prej žalna
zdaj pesem zahvalna
molečim se zdi.*

*Višave bleščijo,
skoz nje pa hitijo
odrešeni v raj.
Tam bodo prosili,
da Stvarnik usmili
še nas se nekdaj!*

Franjo Neubauer

domov od Grozdka v oni nepozabni noči po igri.

Metka je kar pobegnila od samotne podrtine.

Zvečer je igral Tine na harmoniko. Devetindvajseti september je bil hladen, skoraj že mrzel. Tine pa ko da ne čuti hladu in mrzlot.

Metka pri oknu, obraz potopljen v rožmarin. Nič ne čuti mraza. Sestra po svoji navadi pikra in godrnjava.

„Toliko je študiral, pa je bolj prismojen kot fant, ki zna komaj podpisati svoje ime.“

„Tiho, sestra, za slovo si igra...“

„Misliš, da sem počasne pameti? Sebi igra? To povej komu drugemu! Tebi, tebi igra! Da se nista domenila?“

Tesno je Metki pri srcu. Pa ni kdo zavohal njunega razgovora pri podrti zidnici? „Pojutrišnjem odrine! K vojakom! Tam ne bo prilike, da bi na harmoniko...“

„Kaj ne poveš? K vojakom torej?“ In sestra se dvigne na postelji. „Od kod veš? Saj se zadnje čase ogibljeta drug drugega.“

Mar bi Metka molčala! Zvoki Tinetovih pesmi zazibljejo človeka v deželo sanj in hrepenenj, da pozablja, da je na svetu; na, sedaj pa razlagaj radovedni sestri, ker si se zagovorila!

Tine nocoj že tretjič igra:

Delej, delaj, dekle, pušlec
za to rajžo žalostno...

„Spi, sestra, jutri ti povem!“

Noče spati sestra. Govoriti hoče, vedeti hoče vse. In Metka ne more biti osorna z njo, drugače pove materi in ji Bog ve kaj natrobi o teh Tinetovih pozdravih in obiskih.

Sitna sestra je zagrenila Metki ves večer.

Dolgo v noč Tine tisti večer ni igral. Sredi pesmi „Oj, zdaj gremo...“ je nehal. Ko da je prišel kdo k njemu in ga nena doma nagovoril.

Metka se je tolažila in veselila na prihodnji, zadnji večer pred njegovim odhodom. Oj, ta večer mora biti lep, lepši ko kateri drugi večer, ko je igral Tine na vrtu njej na čast in v pozdrav.

Ali Tine zadnji večer ni igral. Kaj ga je res kdo včeraj ustavil in z nepremišljeno radovednostjo oplašil?

Dolgo, dolgo v noč je Metka čakala. Mučile so jo misli, zakaj ni prišel Tine po tako slovo, ki bi bilo njega vredno in primerno? Menda je še sestra čutila njen nemir in pričakovanje.

„Ne bo ga!“

„Ah, sestra je včasih res neznosna in hudobna. Ko je človek najmanj željan njene besede in bi najrajši bil sam s svojimi mislimi, začena pogovor.“

Tisti večer bi Metka od žalosti in potrtosti, ki si je ni mogla razložiti, najrajši jokala.

Zaspala je šele proti jutru. In zjutraj je

bila nestrpna, nemirna, slabe volje in nasajena.

Tudi Tine je bil potrta. Mislila je, da pride po svoji navadi vihravo ter v veselost zakrije svoje skrbi. Ko da tudi on ni spal vso noč. Še več. Metka se ni mogla ubraniti domnevi, da je včeraj le prišlo do razgovora z materjo. Tinetov pogled je bil plah in nemiren, skoro zbehan. Bled je bil po licih, ustnice so mu rahlo drhte.

„V kasarno bom stopil korajžen vesel, bom puško zagledal, jokati začel...“

„Taki niso za vojake, ki jočejo!“

Metka je bila jezna na očeta. Kaj ne vidi, kako se Tine trudi, da bi skril svojo žalost? Ali mu res zaradi Vekoslava ne privoščijo prijazne besede za slovo?

„Saj menda res nisem! Šopka nimam!“

Kri je udarila Metki v lica. Da bo Tine tako naravnost, smelo in brezobzirno prošil za šopek, si ni mislila. Prepričana je bila, da zavije prošnjo v tako obliko, da bo videti, ko da se le šali in le mimogrede prosi, kakor pač prosijo fantje, ki odhaja jo k vojakom.

„Slišiš, Metka, šopka nima!“ jo je podražila sestra.

Še bolj v zadregi je Metka. Ali si me videla, sestra, ko sem odrezala vrh rožmarina?

„Slišiš, Metka? Če se me ne usmiliš ti, pojdem res ko deseti brat. Mislite, sosed,

da bi se človek včasih ne razjokal nad svojo zapuščenostjo in osamelostjo?“

Oče ni bil pri volji, da bi danes pomodroval s sosedovim študentom. Ali mu je res bilo toliko od tega, da bi bil na njegovi novi maši? Metka je videla, da išče prilike, kako bi pikro napeljal pogovor na novo mašo. In se je hitro vrnila iz sobe s šopkom, prehitro, da bi domači ne opazili, da ni v taki naglici mogla povezati takega šopka. Pa Metki je bilo sedaj že vseeno. Edina skrb ji je bila, da kdo domačih ne užali Tineta.

„Ne bom jokal, sosed! Glejte, kak šopek!“

„Morda se razjoče mati, ko ga vidi.“

Grdi oče! Kaj ga je obsedlo? Ali pa se ne zaveda, da z nobeno opazko ne zadene Tineta bolj ko s to?

Metka se je zbodla v prst, ko je pripenjala Tinetu šopek na levo stran suknjiča. Vse skozi srajco, telovnik in suknjo je slišala, kako mu nabija srce. Na njegovi sapi je čutila, kako je razburjen in vznemirjen.

Očetova opazka ga je zadela v živo. Tine ni rekel nobene besede. Le še bolj je potemnel njegov pogled, še večja bledica je legla na njegova lica, le še bolj so mu zadržale ustnice. Segel je vsakemu v roko.

„Z Bogom!“

„No, no, no...“ je skušal mencati in onegaviti oče.

(Dalje prihodnjič)

Papež Pavel VI. zagovarja celibat

Obveznost celibata (samskega stanu) za katoliške duhovnike ostane: Sv. oče Pavel VI. je to naglasil v pismu, ki so ga minuli teden prečitali na seji koncilskih očetov. V tem pismu papež potrjuje načelo celibata za katoliške duhovnike in odklanja javno razpravo o tem vprašanju. Iz tega vprašanja hočejo namreč nekateri časnikarji delati senzacije.

V svojem pismu papež izjavlja, da naj ne bi bil zakon celibata v modernem svetu samo ohranjen, marveč naj bi še bolj razlagali njegov pomen.

Koncilski očetje lahko o tem mislijo, kar hočejo, vendar naj bi svoja stališča izrazili koncilu le pisмено. Predsedstvo koncila bo potem te predloge poslalo papežu, ki jih bo „pred Bogom pazljivo ocenil“.

Dobesedno se glasi v pismu: „Javna diskusija o tem vprašanju, ki zahteva največjo opreznost in ki je velikanske važnosti, nikakor ni ugodna. Naša namera je, to staro in sveto obveznost ne samo z vsemi močmi

ohraniti, temveč njegov pomen celo okrepiti, da povemo duhovnikom latinske Cerkve vzroke in razloge, ki so danes, prav danes še posebno važni, da smatramo dolžnost celibata za potrebno. Prav temu se moramo duhovniki zahvaliti, da moremo vso svojo ljubezen posvetiti samo Kristusu in se lahko čisto žrtvovati Cerkvi in dušam.

Takega papeževega stališča nekateri očetje niso pričakovali in je zato zbudilo med njimi precejšnje presenečenje. Pri koncilski debati o duhovniškem stanu, so to stališče potem upoštevali.

O steklu pri avtomobilu

Steklo „SEKURIT“ je po svoji sestavi podobno navadnemu steklu za šipe, le da je posebno termično obdelano. Pri izdelavi navadnih steklenih predmetov, ki jih ulivamo, stiskamo ali pihamo, je zelo važno, da oblikovane kose počasi hladimo, tako da se steklo enakomerno ohladi tudi v notranjosti.

Če se steklo prehitro hladi, se neenakomerno krči v notranjosti in na površini in nastanejo tako imenovane notranje napetosti. Steklo z notranjimi napetostmi je mehansko in termično neobstoječe, to pomeni, da pri udarcu, upogibu, pri segrevanju, včasih pa tudi brez vidnega vzroka poči.

Pri izdelavi stekla „SEKURIT“ pa notranje napetosti v steklu umetno ustvarimo. Steklo ploščo segrejemo na 600 stopinj in jo na obeh straneh na hitro ohladimo

s tokom hladnega zraka, ki ga pihamo iz posebnih šob. S takšnim postopkom, ki je podoben kaljenju jekla, na površini ustvarimo notranje napetosti. To delamo z namenom, da bi se pri udarcu šipa razbila na drobne kosce, ki ne bi poškodovali voznika. Takšne šipe „SEKURIT“ obvezno uporabljamo pri avtomobilih, ker je navadna šipa že mnogim prerezala vrat.

Seveda pa mora biti „kaljenje“ stekla zelo precizno, da doseže pravi učinek in ne oslabi preveč mehanske odpornosti stekla. Kljub skrbni kontroli proizvodnje pa pridejo včasih v prodajo tudi slabo „kaljena“ stekla. Takšna stekla so na videz sicer brezhibna, na lepem pa „eksplozirajo“ — se razletijo na drobne kosce. Navadno se to zgodi v mrazu, ko se pri krčenju stekla še povečajo notranje napetosti.

Prva 100.000-tonska ladja v Europortu

Pristanišče Rotterdam - Europort je te dni svečano pozdravilo prvo 100.000-tonsko petrolejsko ladjo. Bila je to 101.500 ton obsegajoča „Golar Nor“ plovne družbe Gotsan Larsen iz New Yorka, ki je pripeljala 97 tisoč 250 ton nafte za čistilnico „Caltext“ v Rotterdam - Pernis po plovbi okoli Rta dobre nade. Pristanišče Europort lahko sedaj sprejema ladje do 130.000 ton, leta 1967 pa bo lahko sprejelo tudi ladje do 167.000 ton.

Razvoj področja Europorta je vprav neverjeten. Leta 1961 je v njem pristalo 58 ladij, ki so izkrcale ali naložile 2524 tisočev ton, a leta 1965 cenijo to količino na 22.000 tisočev ton in za leto 1970 na 75.000 tisočev ton.

K RUTARJU V DOBRILI VESI

ste vabljeni na „Četrtek večer“, dne 11. novembra ob 20. uri.

PEČI

štedilnike v največji izbiri dobavi

Podjunska trgovska družba
bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves - Eberndorf

Najnovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske potrebnosti

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

BLEIBEN SIE
AM
LAUFENDEN

vom 5. bis 11. Nov. 1965

Feine Teebäckerei

500 g reich sortiert 1 Karton

17.50

A&O Portug. Sardinien 1/4 club

in feinstem Olivenöl 2 Dosen

7.-

A&O KNAX-Delikatessgurken

pikant und knackfrisch 1 kg Dose

12.50

Perl Slibowitz 38%

in der praktischen Taschenflasche 0,7 l

44.-

inkl. Getr.-St.

Unverbindliche nicht kartellierte Richtpreise

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PETEK, 5. 11.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Iz zdravnikove beležnice: O dragocenem pomenu brezhibnega sluha v sodobni družbi. Govori dr. Jožef Glančnik. — SOBOTA, 6. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Vožnja. — NEDELJA, 7. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in vožimo. — PONEDELJEK, 8. 11.: 14.15 Poročila, objave. Kaj smo pripravili? Pregled sporeda slovenskih oddaj za tekoči teden. Športni mozaik sestavlja Mirko Bogataj. 18.00 Za našo vas. — TOREK, 9. 11.: 14.15 Poročila, objave. Prof. Marijan Rus: Junaške zgodbe iz gimnazijskih let. — SREDA, 10. 11.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 11. 11.: 14.15 Poročila, objave. Dr. Niko Kuret: Jesenski pust. „Vince rumeno“, pesmi. Četrtekovo petminutno razmišljanje o svetu in ljudeh.

ZA DOM „KOROTAN“ NA DUNAJU

so poleg številnih rojakov, razkropljenih po daljni Avstraliji, darovali tudi: dr. S. Madirazza 5 funtov (to je 300 naših šilingov); Pavel Kersikla 4 funte; Renco Trinko, doma iz Beneške Slovenije (pravi, da si moramo Slovenci drug drugemu pomagati!) 2 funta; Silvo Lampe 2 funta; po 1 funt pa: Ivan Kovačič, Franc Medvedec, Marta Zrim in neimenovani.

Tudi iz Brazilije smo spet prejeli lepo zbirko, o kateri bomo pomodeli prihodnjič.

„Tudi jaz pošiljam en avstralski funt za dijaški dom koroških študentov na Dunaju“, piše Marta Zrim v mesečniku „Misli“. Pa ti?

Šport

NOGOMET

Leipzig je bil veliko razočaranje

Neverjetno je, kaj vse se lahko v športu dogaja. Tako je bilo v nedeljski tekmi za svetovno prvenstvo v Leipzigu, ko sta igrala vzhodnonemška in avstrijska nogometna reprezentanca. Nemški nogometaši so stalno napadali in imeli premoč in vendar so zmagali samo z enim golom razlike, to je z 1:0 (polčas 1:0). Na stadionu v Leipzigu se je zbralo 95.000 gledalcev, ki so neumorno spodbujali svoje moštvo.

Češkoslovaška — Portugalska 0:0

Češkoslovaška je v nedeljo igrala neodločeno 0:0 kvalifikacijo točno za svetovno prvenstvo s Portugalsko. Zaradi tega delnega neuspaha Češkoslovaške, ki je bila druga na svetovnem prvenstvu v Čilu, ne bo mogla nastopiti v finalnem delu.

Italija — Poljska 6:1

Italija je premagala v kvalifikacijski tekmi osme evropske skupine za svetovno prvenstvo Poljsko s 6:1. S to zmago so se Italijani uvrstili na čelo lestvice in imajo skoraj stodostotno možnost, da se uvrstijo v finalni del prvenstva za pokal Rimet.

Češkoslovaški trener Josef Kus je že drugo leto tehnični vodja avstrijskega prvaka v hokeju na ledu KAC iz Celovca.

IZ ŽIVLJENJA:

Nagla diagnoza

Zenska je prišla k zdravniku: „Prosim vas, gospod doktor, pregledajte me temeljito in ugotovite, kaj mi manjka!“

Zdravnik je dejal: „Če hočem to ugotoviti, mi ni potrebno pregledati vas. Predvsem...!“

„Predvsem...?“

„Predvsem ste preveč debeli!“

„Kako, prosim...?“

„Drugič, klobuk, ki ga nosite, vas dela deset let starejšo, kot ste v resnici.“

„Le kaj si dovolite...?“

„Tretjič, prav nič vam ne pomaga, da se ličite kot bi imeli dvajset let — vseeno se vam vidijo gube na obrazu!“

„Oprostite, toda vi si preveč dovoljujete...“

„In četrtič, imate pokvarjene oči in nujno so vam potrebna očala!“

„Jaz... pa očala?“

„Točno,“ je dejal zdravnik. „Sicer bi lahko na moji tablici pred vrati prečitali, da sem veterinar (živinozdravnik)!“

MALI OGLAS

Dr. Vincenc Zikulnig ordinira v Celovcu, Khevenhüllerstr. 12, tel. 72 7 10 v ponedeljek, torek, sredo in petek od 16. do 18. ure za „Bundes-Meister, Eisenbahnkrankenkaße“ in za privatnike.

**ZNAMNA ZAUPANJA
GRUNDNER**
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35